

ŽIVA ZAJEDNICA

Kalovoz-Rujan / August-September 1985.

D2384E

Broj **8-9** (64)

»LEBENDIGE GEMEINDE«

MITTEILUNGSBLATT DER
KROATISCHEN KATHOLISCHEN MISSIONEN
ERSCHEINUNGSORT FRANKFURT AM MAIN

CIJENA/PREIS 1,-DM

LIST HRVATSKIH KATOLIČKIH MISIJA

„Dođite, te se malo odmorite!” (Mk 6,31)

Ljetni su dani kao stvoreni za odmor, odmor toliko potreban čovjeku naših dana. No, nije se lako osloboditi napetosti i stresa, osjećaja žurbe i trke i – odmoriti se. Mnogi još uvijek misle da je odmor isto što i ljenčarenje, što naravno nije istina.

Samo Evanđelje govori o potrebi odmora i opuštenosti. Isus je, pripovijeda sv. Marko, razaslao svoje učenike da navijeste blizinu kraljevstva Božjega i da ozdravljaju bolesnike. Iza kako su to učinili, vratili su se natrag i izvijestili ga o svemu što su doživjeli. Bili su vrlo ra-

U ovom broju

- Metodova slavlja str. 2-3
- Josip Juraj Strossmayer str. 4-5
- Neobično stablo str. 6
- Osvrt na XIV susret mladih str. 7
- Za mlade str. 8-9
- Iz naših misija str. 10-14
- Uz smrt R. Šilića i S. Grubišića str. 15-16
- „Bačko klasje” str. 17-18
- „Ante Antić” str. 19
- Mutiges Wort der Ortskirche S. 20

Biskup, svećenstvo i narod za vrijeme euharistijskog slavlja u povodu 15. obljetnice misije Koblenz. (Vidi vijest na slijedećoj stranici)

(nastavak s prednje str.)

dosni, jer su imali dojam da su povjereni im zadatak obavili vrlo uspješno. Iako sretni, nisu mogli ne pokazati da ih je taj apostolski rad ipak umorio. Zato ih on i poziva: „Dođite malo na samotno mjesto, te se malo odmorite!”

Ni Isusu ni apostolima nije bilo jednostavno ostaviti svakodnevni rad i poći na osamljeno mjesto i odmoriti se. Marko nadodaje: „Nisu imali vremena ni za jelo”, jer je vrlo mnogo ljudi dolazilo k njima. O Kristu se naime pročulo po cijeloj Galileji, a njegove riječi o Božjem milosrđu i ljubavi prema ljudima nailazile su na silan odjek. Zato je veliko mnoštvo i grnulo za njima da ga vidi, da go čuje, da bude u njegovoj blizini. A njemu i njegovima bio je potreban odmor: „Dođite na samotno mjesto, te se malo odmorite”. Pozvao ih je u osamu da uza nj malo otpočnu. Staro je i sigurno saznanje da se čovjek može potpuno odmoriti, smiriti i počinuti samo u Bogu.

Ovaj Isusov poziv na „malo odmora” vrijedi i za nas djecu 20. stoljeća. Možda čak više nego za apostole koji nisu poznavali naše hektike, nervoze, nemira. I mi smo dužni poslovnu trku svoje svakodnevnice prekinuti kratkim predasima odmora i – osamljenosti. I ne smijemo se plašiti te osamljenosti, koja nije isto što i izolacija na koju ovdje ne mislimo. Govor je o dobrovoljnoj osamljenosti u kojoj se naša duša, naš duh i tijelo smiruju da bi se mogli otvoriti Bogu. Za stvarni odmor i za obnovu naših duhovnih i tjelesnih sila potrebno je, osim mora, sunca, šetnje, razgovora, promjene ambijenta i slično, svjesno zaustavljanje u tišini pred Bogom. Vjera i bogoljublje, a prema tome i čovjekoljublje, mogu rasti u duši koja se u dubini svoga bića susretne s Bogom, koja ga u tišini doživi kao smisao i cilj i koja ga svjesno prihvati. Vanjske molitveno-vjerske manifestacije, a njih

ima zbilja dovoljno, moraju uvijek izrastati iz nutarnjeg vjerskog prihvaćanja Boga i njegove apsolutnosti. Inače su u opasnosti, ma bile one ne znam kako veličanstvene, da ga ne dohvate niti da prožmu čovjeka u njegovoj egzistencijalnoj srži. Susret s Bogom u tišini, u umu i i srcu, od prvotne je važnosti. Ne kaže se zaludu da „dobro ne pravi buke, niti buka čini dobra”. Oslobođajući razgovor s Bogom može voditi jedino onaj čovjek koji u tišini osluškuje što mu Bog govori. Vraćanje u se, u nutrinu, da bi se Bog doživio, to je imperativ naših dana. U protivnom se ostaje na površini, u površnosti, vjerskoj površnosti, što život mnogih vjernika i dokazuje.

A naše su životne navike, od jutra do večera, na sve više usmjerene nego na razgovor s Bogom u tišini. Čak do u sitnice planiramo svoje radne tjedne, svoje slobodno vrijeme, pa i dane godišnjeg odmora i ne pitajući se koliko smo vremena ostavili za razgovor s Bogom u tišini, u „osami” svoje ograničenosti, koju samo on može osmisлити.

I da bismo postali i ostali potpuni kršćani, a tome dosljedno i cjeloviti ljudi, trebamo se od vremena na vrijeme povlačiti iz životne žurbe i trke u svetu tišinu susretanja s Bogom. Samo u tišini može započeti stvarno nasljedovanje Isusa Krista – jedinog savršenog kršćanina i jedinog stopostotnog čovjeka. Samo u tišini može započeti svjesni kršćanski život, toliko otsutan kod pojedinaca, u obiteljima, na nedjeljnim Misama i na najvećim vjerskim skupovima. Jedino u tišini može nastati, roditi se, Božji čovjek, čovjek Kristovski otvoren prema Bogu, ljudima, prirodi i samom sebi. Sveci su to dobro razumjeli. Za to nam dani godišnjih odmora, dani promjene uhodanog životnog ritma i posla, pružaju izvanrednu šansu koja se ni u kom slučaju ne bi smjelo prokockati.

Ignacije Vugdelija

Petnaesta obljetnica misije KOBLENZ

Misija je most između inozemnog i domaćeg stanovništva

Hrvatska katolička misija Koblenz svečano je obilježila petnaestu obljetnicu svoga postojanja 8. i 9. lipnja 1985. godine. Sv. Misu je predvodio i propovijedao pomoćni zagrebački biskup dr. Đuro Kokša, dok su redovnice s. Imakulata i s. Cecilija – voditeljice „Kolegija za svetu

glazbu” u Zagrebu, pjesmom i sviranjem dale veliki prilog uspjehu ove proslave na koju se okupilo mnogo hrvatskih katolika s misijskog područja na kojem ih živi oko 2.700. Bila je zapazena i prisutnost njemačkih gostiju. Lokalna njemačka novina, izvješćujući o obljetnici, piše da „misija Koblenz nastoji graditi mostove između svojih sunarodnjaka i Nijemaca”.

Vjernik ima pravo

Domovinska Crkva proslavila je 4. i 5. srpnja 1985. u Đakovu na vrlo svečan način 1.100 obljetnicu smrti slavenskog apostola i srijemskog biskupa sv. Metoda. Na svečanoj sv. Misi u kojoj su sudjelovali gotovo svi naši nadbiskupi i biskupi, oko 300 svećenika i tridesetak tisuća vjernika (od toga su dvije trećine bile pred Strossmayerovom katedralom) govorio je na hrvatskom jeziku drugi čovjek Vatikana, Papin izaslanik Augustin Casaroli. Nazočni su bili i mnogi predstavnici evropskih biskupskih konferencija, pravoslavnih Crkva, drugih kršćanskih zajednica i domovinskih političkih vlasti. O tome je opširno pisao vjerski i građanski tisak u Jugoslaviji.

Za vrijeme ručka u hotelu „Đakovo” riječ uzeo kardinal Franjo Kuharić. Iza kako je zahvalio svim visokim uzvanicima predsjednik BKJ je, govoreći o interesima Crkve, rekao:

„I mi biskupi zahtijevamo u ime Evanđelja da svaki vjernik, gdje god on bio i radio: u školi, tvornici, u laboratoriju, u uredu bude vjernik svojim poštenjem, svojom stručnošću i savjesnošću, i da tako unosi svoj pošten rad u život cijele zajednice, cijeloga naroda i cijeloga društva. Ali istodobno taj isti vjernik ima puno pravo privatno i javno priznavati i ispovijedati ono što on jest. Ljudski odnosi ovise o međusobnom poštovanju, što znači poštivanje svakog čovjeka u njegovu uvjerenju, u njegovu ljudskom dostojanstvu. Stoga je zabranjena svaka laž, svak uvreda, svaka kleveta, – jer je protiv čovjeka i protiv ljudskih odnosa. Smatramo da imamo pravo da i mi vjernici, pa i mi biskupi, budemo zaštićeni od takvih postupaka, bilo u prošlosti bilo u sadašnjosti. Postoje neki principi koji su univerzalni i koji obavezuju, koji ne ovise ni o čijoj samovolji. Izgradnja mira, sloge, ljubavi i uzajamnog poštovanja zahtijeva opsluživanje i priznavanje tih univerzalnih principa. Ne bismo željeli ostati samo na vanjskim manifestacijama nego bismo željeli ući u konkretni život svakog tog, rekao bih, malog čovjeka, u njegove brige, u njegove tjeskobe, u ono što on osjeća u svom dnevnom životu, da

domovinske Crkve

privatno i javno ispovijedati ono što on jest

Sv. Otac Ivan Pavao II u razgovoru s mladima „V. Stahuljka“ iz Ludwigshafena 1. 4. 85. u Rimu. Papa će 12. listopada primiti sve hrvatske katolike koji dođu na čirilometodsko slavlje u Vječni grad.

mu i tu bude olakšano, pomognuto, da se osjeća vedrije i slobodnije te da može savjesnije pridonositi svojim poštenim radom. Crkva ne želi nikakvih privilegija, nikakvih posebnih prava – ona samo želi da svaki čovjek, svaki vjernik može u punoj ravnopravnosti živjeti svoje uvjerenje. Zahvaljujem za ovu kurtoaziju koja je sa strane javnih vlasti, saveznih i republičkih, iskazana u prilog dolaska legata Svetoga Oca. Neka to bude također i znak dobre volje. Ali, sve to obavezuje da se poštovanje koje se iskazuje legatu Svetog Oca prenese i na Crkvu koja ovdje živi i radi, na pastire i na vjernike ove Crkve ovdje. Mi propovijedamo mir, opraštanje, ljubav i povjerenje, jer to je zapovijed Gospodina našega Isusa Krista, to je obaveza Evanđelja. Prostor toga naviještanja i življenja u javnom životu, u obiteljskom životu, u srcima mladih jest prostor samo za dobro, opće i osobno dobro. To Crkva želi živjeti, to ona svjedoči, od toga ne može odustati. Dobri osnosi velik su zahtjev i velika potreba, ali imaju i sasvim konkretne uvjete. Neka se ti uvjeti ispune na zadovoljstvo svijetu.”

Ovaj dio nazdravice kardinala Kuharića naišao je na oštru krtiku jednog dijela sredstava priopćavanja u Jugoslaviji.

Poziv na sveevropsko zborovanje u Rimu

Odbor BKJ za proslavu 1.100 obljetnice smrti sv. Metoda komu je na čelu nadbiskup Josip Pavlišić uputio je 26. 6. 85. „svim katoličkim zajednicama, vjernicima, svećenicima, redovnicima i re-

dovnicama na području Biskupske konferencije Jugoslavije” **Proglas** iz kojega za svoje čitatelje donosimo ono najaktualnije:

„Ovaj Odbor želi ponoviti ljubazni poziv da se pokrenu posebna hodočašća za rimske svečanosti, osobito za svečano bogoslužje, koje će 13. listopada ove godine Sveti Otac predvoditi u bazilici Svetog Petra u Rimu... Dok Vam to priopćujemo, podsjećam kako je naša Biskupska konferencija još na proljetnom saboru uvažila i poduprla želju Svetog Oca da iz naših krajeva ove godine krene jubilarno hodočašće u Vječni grad, gdje se nalazi grob svetog Ćirila i kamo su daleke 867/869., u mnogo težim uvjetima, hodočastila Sveta Braća vodeći sa sobom svoje učenike.

Naš zajednički program predviđa:

– u subotu 12. listopada audijencija sa Svetim Ocem i slavlje posebne Mise na narodnom jeziku u jednoj od rimskih bazilika;

– u nedjelju 13. listopada sudjelovanje s mnoštvom vjernika u svečanoj Papinoj Misi u Svetom Petru.

Ovime pozivamo sve naše katoličke zajednice: metropolije, nadbiskupije i biskupije, župe, redovničke družbe i provincije, da zdušno potaknu svoje vjernike i članove – osobito mlade – da se u što većem broju uključe u rimsko hodočašće. **Očekujemo da će nam se pridružiti mnogi naši sunarodnjaci, vjernici inozemne pastve, evropske i preko-oceanske...**

Naddušobrižnik p. Bernardo Dukić se nada da će na listopadskim čirilometodskim slavljinama u Rimu biti dobro zastupljeni i hrvatski katolici iz S. R. Njemačke.

I ovo je ljubav (karitas)

Pokazati veselo lice u monotoniji svakodnevnice. Sitna usluga onome tko nam je potčinjen. Strpljiv razgovor s nestrpljivima i dosadnima. Suosjećajni pogled onomu koji trpi. Par minuta za onoga koji želi razgovarati. Priznanje vlastitih slabosti. Rukovanje s onim koji je tužan. Riječ priznanja za dobrotu koja je u bližnjemu. Šutjeti kad vidiš pogreške drugoga. Pozdravljanje bez nasrtljivosti.

To su dobra djela koja ništa ne stoje, ali su dragocjena.

I kad je drugom potrebna neka materijalna pomoć, treba mu pomoći. Isus kaže: „Zaista vam kažem, meni ste učinili što ste učinili jednome od moje najmanje braće” (Mt 25,40).

„Da bi dobro vidio i prvilno vrednovao vitraže na crkvenim prozorima, moraš biti u katedrali i iz nje gledati. Isto tako, da bi razumio Katoličku Crkvu, moraš živjeti u njoj.”

B. Philippe

Josip Juraj Strossmayer

(1815–1905)

Prije par tjedana Sv. Otac Ivan Pavao II reče u Rimu đakovačkim bogoslovima i biskupu Čiri Kosu: „Velik je bio Vaš biskup J. J. Strossmayer, koji je sagradio katedralu u Đakovu”.

Ovih se dana navršava 170. godina od biskupova rođenja (Osijek 1815.) i 80. god. od njegove smrti (Đakovo 1905). Predložen 1849. osobno od bana Jelačića bečkom dvoru i Rimu za biskupa Slavonije i Srijema, Strossmayer je postao jedan od najplodnijih vjersko-kulturnih djelatnika u hrvatskoj povijesti.

.

Da je Strossmayer začetnik i graditelj najveće crkvene građevine u 19. stoljeću (1866–1872), to naglašuje ne samo Papa, to i mi i cijeli svijet dobro znamo, iako je katedrala u Đakovu samo jedno od brojnih remek-djela njegova života. Službene vatikanske novine „Osservatore Romano” navode god. 1963. u jednom iscrpnom članku o Đakovu riječi pape Ivana XXIII: „Tu je najljepša crkva koju sam vidio između Istanbula i Venecije”. Izvještaj u „FAZ”, jednom od najboljih dnevnika na svijetu, počinje 1983. ovako: „Iz slavonske ravnice na sjeveru Jugoslavije, u Hrvatskoj, već prilično na istoku, podižu se nad tamnim hrastovim šumama i žutim žitnim poljima velebitni crveni tornjevi đakovačke katedrale...”

.

Strossmayer je osim „velike crkve” hrvatskom narodu poklonio cijeli niz manjih i većih ustanova, po svojoj lozinci, koju je dao napisati na pročelje katedrale: „Slavi Božjoj, jedinstvu Crkava i ljubavi naroda svoga”.

Imenovan biskupom od cara Franje Josipa (vladao od 1830–1916) i potvrđen od pape Pija IX (1840–1878), Strossmayer se vraća u domovinu 1849. iz Beča, gdje je bio profesor i rektor čuvenog zavoda Augustineuma te ujedno dvorski kapelan, pa odmah počinje djelovati kao energičan crkveni knez, kulturno-politički vođa, izvanredan mecena i dobročinitelj, kome nema ravnog u hrvatskoj prošlosti. Godine 1858. dovodi iz Švicarske sestre sv. Križa, u Đakovu im podiže veliki samostan i škole, o

svom trošku gradi više bolnica po Slavoniji, gdje nove sestre preuzimaju njegovu bolesnika. U Vinkovcima osniva mušku gimnaziju, u Đakovu prvu žensku učiteljsku školu, a po brojnim selima i gradićima zida osnovne škole i narodne čitaonice. U tu svrhu osniva u Đakovu tiskaru koja još danas uspješno izdaje knjige i časopise za narod i svećenstvo; tako već 110 god. izlazi „Vjesnik đakovačke i srijemske biskupije”. Povećava i financira bogoslovni fakultet, a u Osijeku gradi prvo dječjačko sjemenište. Iz siromašne poslijeturske Bosne dovodi u Đakovo braću franjevce, kojima podiže redovničko sjemenište (postoji 20 godina). U Rimu financijski osigurava budućnost hrvatskog zavoda sv. Jeronima, osnovana god. 1588. od Pape Siksta V. (franjevac i narodno porijeklom Dalmatinac). U drevnoj rimskoj crkvi sv. Pape Klementa II (90–99) podiže spomen-kapelu sv. Čirila i Metoda. Sveta Braća su na Crnom moru otkrila relikvije sv. Klementa, onamo prognana, pa ih ponijela u tu crkvu kao pokon papi Hadrijanu II (867–872); sv. Čiril, umro u Rimu 869., sahranjen je ondje. Svestrano pomaže savjetom, djelom i velikim novcem kulturno-kršćanske pokrete Čeha, Slovaka, Bugara, Makedonaca, Srba i Crnogoraca, imajući uvijek na umu da je on kao bosansko-srijemski biskup direktni nasljednik sv. Metoda (od 870. „Panonski biskup”).

.

U isto vrijeme modernizira biskupska poljoprivredna dobra zvana „vlastelinstva”, tako npr. vinograde u Trnavi i Mandićevcu kod Đakova, podiže u Đakovu veliki mlin za žitarice, osniva „Majeraž” za uzgoj krava muzara, dovodi na biskupske oranice blizu Našica marljive Slovence kojima poklanja naselja zvana po njemu Josipovac i Jurjevac, danas bogata slavonska sela. Izgrađuje ceste i tako povezuje župna mjesta svoje ogromne biskupije od Slav. Požege do Zemuna, od Mađarske do Bosne, a kao ljubitelj i veliki korisnik konja (provodi pol života po konjskim kočijama i zapregama na putovanjima po Evropi i vizitacijama u svo-

Josip Juraj Strossmayer, đakovački biskup

joj biskupiji) uvozi iz Austrije plemenište lipicance, koji se još i danas uspješno uzgajaju u društvenim ergelama.

.

Veliki mecena Strossmayer osniva i financira, osim navedenih „manjih” djela, i mnoge „krupne” ustanove u Hrvatskoj. Tako je Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, današnja JAZU, njegovo djelo. Njemu i njegovu zagrebačkom „sekreteru” kanoniku Račkom, duguje prvo Hrvatsko sveučilište kao i Hrvatsko kazalište u Zagrebu vrlo mnogo. Od svoje privatne zbirke umjetničkih slika stvara prvu hrvatsku galeriju slika, koja polazi od njegovih 280 poklona i danas nosi biskupovo ime. Njegovo je geslo u biskupskom grbu: „Sve za vjeru i domovinu”, a njegova kulturna lozinka: „S prosvjetom k slobodi”.

.

Biskup Strossmayer putuje neumorno po Evropi u potrazi za „svojom crkvom”. Sjetimo se, da u 19. stoljeću još ne postoji novi stil crkvene arhitekture, nego se gradi po uzorima gotičkih i romaničkih katedrala iz davne prošlosti. Obilazi sve kulturne zemlje i traži umjetničke elemente za svoju crkvu, kako bi mogao arhitektima i umjetnicima izraziti svoje konkretne želje; vodi pregovore s poznatim slikarima i kiparima u Njemačkoj i Italiji (otac i sin Seitz te

poznati „nazarenski” slikar Overbeck), koje onda obavezuje na dugogodišnje radove u katedrali. Oni stvaraju jedinstvenu „oslikanu bibliju” u Đakovu. Kad sam kasnije i sam imao prilike putovati tragom Strossmayera po Evropi, često doživih ugodno iznenađenje: iz djetinjstva mi dobro poznate elemente crkve ugledah najednom u Bambergu iz 12. stolj., u Sieni iz 15. stolj., u Vercelli iz 17. stoljeća itd.

Važno poglavlje u životu đakovačkog biskupa igrao je I. Vatikanski koncil 1869/70. Jedan od reformnih biskupa, a vrstan latinac, Strossmayer je na rimskom koncilu održao više zapaženih govora o temama koje je on proročki uočio, ali za koje ondašnja vremena još nisu bila sazrela. Istom sto godina kasnije, iza II. Vatikanskog koncila, mnogi njegovi prijedlozi su postali stvarnost: ekumensko zbliženje svih kršćanskih Crkava; zajednička i kolegijalna uprava Crkve s Papom i svim biskupima svijeta; internacionalno vodstvo vatikanske kurije (do onda su, od Pape do posljednjeg kapelana, svi bili Talijani); socijalna pitanja radnika i moderne industrije; liturgijska obnova (sjetimo se, da je Strossmayer kao prvi biskup na svijetu u svojoj katedrali uveo starokršćanski oltar „coram populo”, tj. oltar i misnik okrenuti prema narodu, što je danas po sebi razumljivo).

Iz duha svete Braće i u želji za crkveno sjedinjenje Zapada i Istoka (njegova biskupija leži doslovno između Zapada i Istoka!), bio je on na koncilu jedan od najenergičnijih protivnika nove dogme o nezabudivosti Pape, jer se bojao da bi dogma bacila za sto godina unatrag sve napore oko zbliženja crkava. Na bijelim mramornim pločama u bazilici sv. Petra u Rimu, među zlatnim slovima uklesanim imenima svih prisutnih biskupa i kardinala, nažalost nedostaje njegovo ime: prije proglašenja dogme Strossmayer je namjerno napustio zasjedanje koncila, ali se kasnije, kao vjeran sin Crkve, pokorio i nije otišao u „starokatolike”, kao neki njemački biskupi.

Da nam se ne predbaci „lokalni patriotizam”, evo mišljenja drugih hrvatskih i međunarodnih suvremenika o Strossmayeru. A. G. Matoš pjeva: „Njemačko dijete i najljepši primjer naše asimilacije snage, „Eseker” i hrvatski rodoljub, velikaš Crkve i pionir nauke, naša dika”. A Marco Minghetti, talijanski političar i otac moderne Italije, piše oko 1880. da je među vodećim ljudima svog vremena upoznao samo dva doista velika čovjeka: „... kao da pripadaju jednoj drugoj, višoj ljudskoj rasi!” – ujedinitelja moderne Njemačke i našeg Strossmayera. On je bio prisni prijatelj svih velikih ljudi svog vremena: pape Leona XIII, engleskog ministra

Gladstonea, čuvenog ruskog filozofa Solovjeva, a o njegovu dopisivanju s poznatim biskupima, političarima i umjetnicima cijele ondašnje Evrope svjedoči sačuvani arhiv biskupskog dvora u Đakovu.

I danas još, nakon 80 godina iza smrti, Strossmayer „dura” u živoj uspomeni Slavonije i Đakova, kao da je jučer šetao po ulicama gradića, u crnom dugom kaputu, s okruglim rimskim šeširom na visokom čelu, sa štapom sa srebrnom „jabukom” u čvrstoj staračkoj šaci. Rođen u „sjeni velike crkve”, kako se u Đakovu veli, ja nisam osobno doživio velikog biskupa, ali iz obiteljske i mjesne predaje imam živo sjećanje na Strossmayera i njegove nasljednike. Tako je nama djeci otac često s ponosom pripovijedao kako je on sa stotinama mladih Đakovčana i njihovih lijepih konja, negdje oko 1900., pomagao dizati nova zvona na južni toranj visok 70 metara, uz pomoć jakih užeta, kompliciranih vijaka i jakih konja, pa kako ih je iza sretno obavljenog posla Strossmayer počastio vinom iz Trnave i zahvalnim govorom. Strossmayerov kapelan i njegov drugi nasljednik, Antun Akšamović (biskup od 1920–1951), prodao je oko 1930. veći dio vlastelinskih konja pa kupio prvi auto, što mu Šokci nisu nikad oprostili, jer je sad, mjesto s plemenitim Strossmayerovim lipincima pred kočijom, kroz sela „smrdio” s autom i po drumovima između Vrpolja, Gorjana i Đakova dizao paklenu prašinu. Neki Ručević, naš susjed, kad bi se iza tjednog vašara pripit vraćao s konjskim kolima kući pa prolazio pred biskupskom palačom, ustao bi u kolima, pucketao kandžijom i dizao izazovno šake prema biskupu: „Akšaviću, izdajico svih Šokaca, ti si rasprodo plemenite Strossmayerove konje pa si nabavio iz Švapske onaj smrdriljivi auto!”, a kad bi bio posebno pod gasom, razbio bi kamenjem sve prozore na palači. Četvrti Strossmayerov nasljednik, današnji biskup Čiro Kos, moj školski kolega i prijatelj, upravlja danas osobno svog „Fiću” po Slavoniji – danas nemaju ni Šokci više svoje plemenite konje iz Strossmayerova doba!

Kao epilog, jedna riječ o „Jugoslavenu Strossmayeru”, nadimku koji je veliki

(nastavak na sl. str.)

Za đakovačku katedralu rekao je Ivan XXIII da je najljepša crkva koju je vidio između Istanbula i Venecije

Izabrali smo za Vas

Neobično stablo

Putujući Jadranskom magistralom od Šibenika prema Zadru, prolazi se i kroz pitomo, razvijeno turističko mjesto Vodice, udaljeno od Šibenika 13 kilometara.

Uputite li se sada poljskom cestom iz Vodica prema sjeveru, doći ćete, nakon dva i pol kilometra šetnje, do brda **Okit**. Visoko je 135 metara. Diže se pred vama u obliku neobično pravilnog čunja, na čijem se vrhu odmara veliki bijeli galeb raširenih krila – crkva posvećena Gospi od Karmela.

Naš poznati filolog dr. Petar Skok smatra da je naziv Okit došao od skraćenih latinskih riječi „mons accutus“, što znači „oštro brdo“, odnosno od pohrvaćenog naziva Motokit.

Vodičani i stanovnici susjednih mjesta hrle na Okit u velikom broju 16. srpnja, kada se slavi Gospe Karmelska. To je za sve njih dan proštenja, dan usrdne molitve, zahvalnosti i pobožnih zavjeta.

Crkva je građena u razdoblju od 1660. do 1670. godine.

Nećete se pokajati ako se i vi popnete do nje, zadržavajući se u pobožnoj sabranosti pred svakom od 14 postaja Križnog puta, koji je već 1909. godine podignut priložima vjernih vodičkih iseljenika iz Amerike. Popevši se na vrh brda, sigurno ćete se diviti prekrasnom vidiku koji puca na sve četiri strane. Osobito vas očara pogled prema jugu, gdje se kupaju u morskom plavetnilu, obasjani zlatnim zrakama južnoga sunca, otoci: Prvić, Zlarin, Tijat, Sestrice i drugi otočići.

Okit je uglavnom pošumljen. Od drveća je najviše mirisnih borova i čvrstih, čvorugavih klenova.

Jedan klen je naročito privlačio pažnju hodočasnika i posjetilaca. Nalazio se sve do kraja prošlog rata baš na vrhu brda, dvadesetak metara udaljen od crkvice. I to je ono

neobično stablo koje me potaklo da napišem ove retke.

Kad sam prošlog ljeta boravio u Vodicama, krijepeći se čistim primorskim zrakom i izlažući bolne kosti vrelim sunčanim cjelovima, upustih se u razgovor s jednim mještanim. Bio je to Joso Šprljan, koji je prevalio šezdesetu. I evo što mi ispriča o onom klenu:

„Čuo sam od starijih ljudi, još kao dijete, da jedna grana tog klena, i to baš ona koja je okrenuta prema čudotvornoj Gospinoj slici, svake treće godine prolista i procvate na sam Badnjak – oko 11 sati noću.

I ja se jedne godine na Badnjak, kad mi je moglo biti petnaestak godina, uputih s nekoliko svojih prijatelja na Okit. Željeli smo se vlastitim očima uvjeriti u istinitost te stare predaje.

A stegla jaka zima kakva je rijetka u ovim krajevima. Sve je bilo poleđeno. Put do vrha brda klizav kao staklo. Bili smo prisiljeni štapovima probijati led kako bismo mogli stići do crkvice. I tako, uz veliki napor, stigismo do vrha noću – oko 10 sati.

Nestrpljivo iščekivismo 11 sati. Što zbog hladnoće, što zbog nestrpljivosti, svaka minuta nam je bila čitava vječnost. Prođe 11, prođe 11,30, a onaj klen, okrenut prema crkvici, siv i potpuno gol kao i ostali klenovi po brdu. Povukosmo se u crkvicu da se zaštitimo od zime.

Kad do naših ušiju dopru veseli glasovi vodičkih zvona, koja najavljuvahu ponoć, utrči u crkvicu jedan iz naše skupine i uzviknu: 'Klen je procvao!'

Svi istrčismo iz crkvice, a pred nama se bijeli kao snijeg jedna klenova grana. Prolistala i procvala! Ubrasmu nekoliko zelenih listova i bijelih cvjetnih grana. Zatim se popesmo na zabat crkve, gdje se nalazi zvono, pa i mi njime, kako se kod nas kaže, 'zaslavismo'.

Povrativši se u selo, odmah smo odnijeli ubrano klenovo lišće i cvijeće tadašnjem župniku don Ivanu Kataliniću.

U to vrijeme kod nas nije bilo ponoćke. Prva se sv. Misa na Božić služila u rano jutro – oko 4 sata. Za vrijeme propovijedi župnik je ispričao narodu što se te noći dogodilo na Okitu i pokazao mu ono lišće i cvijeće koje smo mu bili donijeli."

Tako moj znanac.

A sjećam se da sam tada bio gimnazijalac. I kad dođoh na ljetne praznike u Vodice, župnik mi je pokazao ono lišće i cvijeće. Naravno, bilo je već sasvim uvelo, suho.

Župnik je bio poslao jedan dio lišća i cvijeća dru Vali Vouku, tadašnjem profesoru botanike na zagrebačkom Sveučilištu. U prapratnom pismu ga je zamolio da ga obavijesti što on misli o toj neobičnoj prirodnoj pojavi. Dade mi pročitati i njegov odgovor. Bi-jaše kratak: „Taj se fenomen ne može objasniti prirodnim zakonima, ali ja ne vjerujem u čuda."

O tom fenomenu je bio objavljen i članak u tadašnjem šibenskom tjedniku „Narodna straža“ / Šibenik, 1928, br. 1/. A poznati šibenski povjesničar don Krsto Stošić u svojoj knjizi „Sela šibenskog kotara" piše:

„Baš na Badnjak oko 11 sati noću stane jedna grana klena do crkve pupati lišćem i cvijećem. Na Stjepandan sve se osuši i opadne. To se događa svake treće godine, od oko godine 1877. Župnik Ivan Katalinić svojim se očima o tome osvjedočio. I ja sam imao prolistalu grančicu toga klena."

Talijani su prošlog rata srušili topovima crkvicu na Okitu, misleći da partizani u njoj imaju sklonište. A kad završi rat i topovi umuknuše, netko je posjekao onaj klen pred crkvicom, iščupavši mu čak i korijenje.

Narod je poslije rata, na mjestu srušene crkvice, podigao novu, veću i ljepšu crkvu, a na starom je mjestu zasađen i novi klen. Još je malen, ali raste, razvija se.

I život teče dalje...

Ivo GRGUREV

(nastavak s prednje str.)

biskup kasnije među nekim usijanim glavama, bez svoje osobne krivnje, stekao. Već ga A.G. Matoš hvali i kudi („... najomraženiji i najmiliji sin roda"). Takvo mišljenje je posve krivo. Ne smijemo uspoređivati situaciju prije i neposredno iza 1. Svjetskog rata jer su to dva razna svijeta. To je kao da danas, koncem 20. stoljeća, želimo usporediti moderni namještaj naših nebodera s otmjenim dobro sačuvanim odajama u biskupskom dvoru, modernizam i Biedermeiera. Kao većina tadašnjih političara u Sjevernoj Hrvatskoj, Strossmayer je bio čvrsto uvjeren, da nam

drugog spasa nema, nego se osloboditi od omražene Mađarske i trulog Beča (osim Rusa, svi su Slaveni bili tada bez vlastite države, dapače potlačeni u Austro-Ugarskoj), pa sjediniti više manjih naroda u jednu državu po onoj: „Kasnije će se već dalje vidjeti!". Nakon nestanka s evropske karte stare Mađarske i Austrije i nakon osnivanja pojedinih slavenskih država, dobro svi znamo, da su učinjene pogreške na svim stranama, ali naši predci i panslavenski idealisti i romantičari, sigurno nisu mogli znati kako će teći kasniji politički razvoj, kao što moja baka nije mogla ni zamisliti da će netko još u našim danima putovati na Mars ili mjesec. Ivo Hladek

JAVOR, klen
Acer campestre

Sjednica Naddušobrižnika i regionalnih predstavnika

XIV susret mladih bio je više nego pozitivan

28. lipnja 1985., desetak dana dakle poslije održavanja XIV. susreta hrvatske katoličke mladeži u SR Njemačkoj, sastali su se u Frankfurtu na Majni naddušobrižnik p. B. Dukić i njegovi savjetnici – regionalni predstavnici misionara i pastoralnih suradnika – da bi temeljito i kritički proanalizirali sam susret i iznijeli sugestije i prijedloge za dogodišnji jubilarni XV. susret naših mladih.

Cjelokupni dojam o ovogodišnjem susretu je vrlo pozitivan. Opće je mišljenje da je to najveće zborovanje naših mladih na Zapadu bilo vrlo zanimljivo, korisno, lijepo i poručljivo u svakom pogledu. Izrečene su ipak neke kritike na ponašanje pojedinih grupa mladih u hotelima. Njihovi pratitelji morat će iduće godine još strože nadzirati mladenačko vladanje. Čak je spomenuto da ne bi bilo loše vjeronaučnom natjecanju nadodati i nekoliko pitanja iz bon-ona.

Zaključeno je da će se trodnevni XV. susret naše mladeži u Njemačkoj održati od 1. do 4. svibnja 1986. u Frankfurtu i Offenbachu.

Osvrćući se na športsko, uglavnom nogometno natjecanje sudionici na ovoj sjednici su odlučili da ni u jednoj ekipi ne smije biti više od polovice stranih (njemačkih, turskih, talijanskih, španjolskih...) nogometaša. Ovogodišnji razmještaj nogometaša u tri dobne skupine pokazao se vrlo praktičnim i pravednim. Šteta samo što mladići stariji od 19 godina nisu mogli nastupati. Zato je odlučeno da se iduće godine nogometno natjecanje odvija u četiri skupine. U prvoj će igrati mladi od 10 do 13 godina, u drugoj od 13 do 16, u trećoj od 16 do 18, a u četvrtoj od 18 do 25 godina. Za ovu novu, četvrtu, skupinu je rečeno da će sigurno i kvalitetno i kvantitetno obogatiti i osvježiti nogometno nadmetanje misijske mladeži.

Analizirajući kviz znanja predstavnici misija su istaknuli da je ovogodišnji način ispitivanja bio veliki korak naprijed, da su mladi vrlo dobro odgovarali, ali i

da je kviz trajao predugo. Stoga je Naddušobrižnik zamolio predstavnike misionara i pastoralnih suradnika da porade na tom da se dogodišnja vjeronaučna predjantjecanja održe po regijama, a da na finale u Frankfurt dođe prvih pet ekipa iz svake regije. Natjecanje tih ekipa moći će se obaviti po svim didak-

tičkim i pedagoškim pravilima. O mišljenju i stavu vjeroučitelja s obzirom na ovaj prijedlog predstavnici će informirati Naddušobrižnika svršetkom rujna, iza kako održe regionalne sastanke. Tada će se odlučiti kako organizirati slijedeću desetu biblijsku olimpijadu za koju je gradivo već određeno. Bit će to knjiga „Isusovi učenici“.

Za popodnevni kulturno-umjetnički program u Offenbachu također je rečeno da je predug. Izneseno je više prijedloga kako ga skratiti, ali nijedan nije usvojen. O tom će se intenzivno razmišljati narednih tjedana. Iv.

Ples mladih na ritmove „Kapi“ iz Nürnberga na XIV susretu doprinio je da je susret postao i radosno susretanje i upoznavanje.

Njemačka doktorska radnja o hrvatskim običajima i pučkom vjerovanju

Na fakultetu za kulturne znanosti u Tübingenu uspješno je, 5. 2. 1985., obranila svoju doktorsku radnju Mechtilda Pecik (Njemica), supruga našega socijalnog radnika u Freudenstadtu Josipa Pecika. Tema radnje: „Smrt i ljudskom životu. Smrt i dotično područje istraživano i predstavljeno na primjeru Hrvatske“.

Gospođa Pecik prvenstveno je u svojoj dizertaciji obradila narodne običaje i pučko vjerovanje koji se odnose posljednje časove ljudskoga života, sam proces umiranja, vrijeme dok je mrtvac u kući, pogrebne običaje, vrijeme žalosti za pokojnikom i vjeru u pre-

kogrobni život. Ona je 1982. i 1983. godine provodila po mjesec dana opsežna ispitivanja na području Hrvatskog zagorja, Međimurja, Prigorja, Turopolja i Hrvatskog primorja.

U drugom dijelu radnje prikazala je navedene običaje i vjerovanja koji su već zabilježeni, pretežno u „Zborniku za narodni život i običaje južnih Slavena“.

Dizertacija je ocijenjena kao izvrsna podloga za daljnja istraživanja na području etnografije i etnologije i kao vrijedan doprinos za bolje upoznavanje hrvatskoga narodnog kulturnog blaga u inozemstvu. Čestitamo!

Mladi, Krist vas ljubi i zove

Mladi, Krist vas ljubi! Eto radosne vijesti koja ne može a da vas ne ispuni udivljenjem. Moja poruka vama ne može biti neka druga, različita od one evanđeoske: prema vama mladima Krist ima osobitu ljubav i potiče vas na ljubav.

Moj razgovor s vama već je do sada upoznao putove svijeta. Posvuda sam susreo mlade žedne ljubavi i istine premda mučene mnogim upitima i problemima povezanim sa smislom koji bi valjalo dati vlastitim životom.

Htio bih vas sada upitati: jeste li susreli Onoga koji se proglasio jedinim istinitim „Učiteljem“ (Mt 23,8)? Ne znate li da samo On „ima riječi života vječnoga“ (Iv 6,68) te posjeduje najistinskija rješenja vaših problema?

Kristova ljubav najveća je sila na svijetu, ona je vaša snaga. Jeste li došli do tog divnog otkrića? Kad Ga mladić ili djevojka osobno susretne i otkriju njegovu ljubav, tada se pouzdaju u njega, slušaju njegov glas, nasljeđuju ga spremni na sve – pa čak i na žrtvu za njega.

Mladi, Krist vas zove! Kako ljubav poznaje različite putove, tako su različiti i zadaci koje On povjerava svakome i svakoj od vas.

U okviru kršćanskog života svaki krštenik prima svoj „poziv“ od Gospodina;

Mladi su žedni istine i ljubavi

svi su ti pozivi važni, svi zaslužuju visoko poštovanje i priznanje, sve ih treba prihvatiti i slijediti s velikodušnošću. Ipak, Gospodin Isus, osnivajući Crkvu htio je ustanoviti posebne službe koje povjerava onima između svojih učenika koje slobodno odabire.

Tako mnogima od vas, brojnijima nego što bi se moglo vjerovati, Božanski Spasitelj želi udijeliti svećeničku službu da

bi čovječanstvu darovao Euharistiju, opraštao grijehe, propovijedao Evanđelje, vodio zajednice. Krist računa s njima za tu divnu zadaću. Svećenici su potrebni svijetu jer mu je potreban Krist.

Od mnogih od vas Gospodin Isus traži da ostave sve kako bi nasljeđovali Njega siromašnog, čistog i poslušnog. Mnogim djevojkama upućuje On tajanstveni zov da žive životom zasnovanim na isključivoj ljubavi prema njemu – u djevičanstvu.

Mislite li da se ti pozivi odnose na druge i da se možda ne bi mogli upraviti prema vašim osobama? Zar vam izgledaju tako teški jer traže odricanje, žrtve i možda čak žrtvu života?

Gledajte na spremnost apostola. Gledajte veličanstveno iskustvo tisuća i tisuća svećenika, đakona, redovnika, sestara, posvećenih laika, misionara koji su prispjeli sve do heroizma svjedočeći u čovječanstvu za Krista mrtvog i uskrslog.

Gledajte velikodušnost tisuća i tisuća mladih koji se u sjemeništim, novicijatima i u drugim odgojnim ustanovama pripravljuju da prime sveti red, da zavjetuju evanđeoske savjete ili da prime misionarsko poslanje. Svim tim mladima neka ide moje ohrabrenje i poziv da svojim vršnjacima predlože onaj ideal koji upravo sprovode u život.

Iz poruke Ivana Pavla II za dan zvanja 1985.

Koliko mladih luta tražeći cilj?

Klečim pred raspelom. Dugo već nisam klečao sam u svojoj sobi, suočen sa svojim slabostima. Još od onog dana kad sam krenuo u vojsku, kad sam se sa suzama oprostio od najmilijih.

Sad sam na odsustvu, kod kuće. Molim, zahvaljujući snazi vjere koja mi je toliko puta pomogla da ustrajem, da ne pokleknem, već da nastavim putem koji me vodi k potpunom sjedinjenju sa Stvoriteljem. Molim i zahvaljujem Bogu za vjeru koju sam skrivao, jer sam znao da će biti ismijana kao i sve moje pjesme koje sam pisao u slobodne popodneve. No, ljubavi nisam skrivao. Vjera uči da se prava ljubav ne može nikada sakriti.

Smijali su mi se, a to me je jako boljelo i peklo. Nekada davno i ja sam se rugao vjeri i vjerskim osjećajima smatrajući ih glupima i nazadnima. Jednoga sam dečka čak raspla-

kao rugajući se Bogu u kojega je on čvrsto vjerovao. Kasnije mi je bilo žao. Sada molim i tražim oprostjenja zahvaljujući vjeri, ali i malom krugu ljudi u jednom našem centru koji su mi praktično pokazali što je to prava ljubav. Kako li se zapuštanje vjerskog odgoja zna strašno osvetiti!

Molim pred raspelom, a slike, kao na filmu, proljeću ispred mene. Sjećam se kako su me zbog moje vjere izazivali. I koliko god su me peckali, ja sam znao samo jedno: pomagati, pomagati svima. Vjera me je moja vodila sigurnim putem. Začas sam stekao prijateljstvo ljudi. Mnogi su mi počeli otkrivati i svoje male boli. Uživao sam dok sam ljudima ulijevao nadu u život, u potpuni život.

Suze mi klize niz obraze – vrele, iskrene, suze radosnice. Tako sam malo tražio, a tako puno dobio. Imam divne prijatelje, imam djevojku čista srca. Oni čvrsto vjeruju. Oni su me i obratili i svojom ljubavlju učinili da i

ja vjerujem. A kad se samo sjetim koliko mladih, kao i ja nekada, luta mrakom tražeći cilj, a nikoga nema da im pomogne, zaboli me u srcu. A oni koji mogu to učiniti često samo šute oslanjajući se na sebe i na vlastitu snagu u vjeri, ne znajući da bi ona stotokrat porasla kad bi samo jednu izgubljenu ovcu vratili k stadi. Ne govorim ovo citirajući reke iz nekih knjiga ili riječi s nečijih usta. Ovo govori srce i duša toliko povrijeđena, no i toliko puta radosna, videći zahvalni smijesak na ljudskim licima i slušajući tvrdnju: „On je dobar vjernik – pomaže drugima“.

Klečim i molim za druge da osjete ovo što osjećam i ja, da shvate srž vjere i da se bore za nju. Ne riječima, nego dobrim djelima i poštenom, iskrenom dušom. Molim Boga da krenemo, svi mi mladi, Kristovim putem i da ljubavlju stvorimo svijet bez rata, gladi i siromaštva, svijet sveopće jednakosti, svijet stvoren za čovjeka Bogu na slavu.

Ivan Blaž, Frankfurt

ZA MLADE

Isus, Prijatelj mladih

Često se i sama pitam tko je taj koji me nas-
mijanu vodi kroz teške kušnje što ih život
skriva.

Odgovor na to pokušavam naći u svojim mo-
litvama i djelima. Isus nije netko dalek, ne-
vidljiv i stran, nego Onaj koji je sa mnom,
pored mene i u meni. Susrećem ga u svakom
čovjeku, cvijetu, u svakom žuboru rijeke, u
maštanju. Isus je Prijatelj. Prijatelj koji ni-
kad ne izdaje, ne ostavlja, Prijatelj koji zna
slušati. Ljudi imaju toliko toga reći, a nema-
ju vremena jedni za druge.

Dok hodam prepunim ulicama ili sjedim u
kutu svoje sobe, razgovaram s Isusom. Pri-
čam mu o novom danu, o kiši, o pismu koje
sam jučer primila.

Trenuci prolaze pored mene i ja ih primjeću-
jem jer u svakom od njih susrećem Isusov
osmijeh. I kad ne bi bilo tog osmijeha koji uvi-
jek prašta, onog pogleda koji nikad ne kori,
moj bi život bio varka, lutanje kroz noć.

Isus je ovdje sada. Ovaj trenutak pripada
njemu. On nije netko koga ću sresti na kraju
jednog puta. On me vodi i izabire put. Pone-
kad bi bilo dovoljno pružiti ruku i dotaknuti
ga.

Ljudi ga nazivaju

Ljubav,
Put,
Svjetlo,
Istina,

ali on je mnogo, mnogo veći nego što čovjek
može zamisliti.

Vesna Medved, Pariz

Zašto između sebe govorite njemački?

Kada sa svojim prijateljicama stojim ispred
crkve i razgovaramo njemački, mnogi nas
naši ljudi pitaju zašto barem među sobom
ne govorimo hrvatski. Na to im mi redovito
odgovorimo da ne znamo.

Pokušala sam o tome razmišljati i došla sam
do ovog zaključka:

Kad su mnogi od nas, na početku, morali
učiti nepoznati njemački jezik, bilo je jako
teško. S vremenom smo ga svladali i na nj se
počeli navikavati i u međusobnom govoru.
Primijetili smo da kod Nijemaca nismo kao
stranci baš omiljeni. Zato smo njemačkim
jezikom nastojali prekriti da smo stranci. I
tako je to onda ostalo.

Ali opet, mnogi naši mladi nisu zaboravili
svoga materinskog jezika. Ima ih koji ga ne
znaju, a to je stvarno žalosno. Tko zna svoj
materinski jezik, bit će u stanju naučiti i bilo
koji drugi jezik, a tko ne zna, neće moći ra-
zumjeti svoje roditelje, svoj narod i njegovu
prošlost. Josipa Špoljarić (15 godina), Aachen

„Kud vodi ovaj put kojim smo krenuli“, znaju se često upitati mladi. Isusov put vodi u život.

Mir

Pred očima mi je stravična slika. Tišina vlada
po svoj zemlji. Nema nigdje nikoga. Posvu-
da prašina. Nad mojim gradom teški oblaci i
magla. U toj crnoj magli naziru se izgrade,
stoje nazugor, ali u njima nitko više ne sta-
nuje. Po ulicama leže neke čudne spodobе.
Ne razaznaje se tko su i što su. Automobili
po ulicama i pred semaforima, ali ljudi ne-
ma, nema nigdje nikoga. Odakle sve to? Tko
je ovdje prije živio? Planet se zove zemlja, a
oni koji su na njem živjeli bili su ljudska bi-
ća. A sada nigdje nikoga. Gradovi su ostali, a
ljudi nestali. Ne, nisu nestali. Eno ih leže po
ulicama, kućama, na poljima, posvuda – sa-
mo više ne žive. Mrtvi su! I to ne svi. Jedno je
dijete živo, a pokraj njega mrtva mu majka
koja mu je život spasila i – izgorjela. Oh, maj-
ko, što si to napravila? Zašto nisi pustila da ti
i dijete umre? Zar nisi znala da je ovo što tek
dolazi strašnije od onoga što se tebi dogodi-
lo? Ti možeš biti sretna – umrla si na licu
mjesta. A tvoje dijete?

Zar si mu poklonila život da se sada još više
muči. Zašto ga nisi pustila da umre s tobom,
odjednom. Dijete tvoje plače, strahuje, pati,
traži pomoć, a pomoći ni otkuda. Majko, zar
ti nitko nije rekao da je ova nadolazeća smrt
tvoga čeda gora od tvoje? Jesi li to znala? Di-
jete diše polako, trza se od boli u grčevima,
ali izbavljenja mu nema. Pokušava ustati, ali
ne može, nema snage. Disanje mu postaje
teže i teže i zaustavlja se sasvim. Dijete je
mrtvo. I dijete je umrlo.

U ovom gradu više nikoga nema – grad je
mrtav, jer je u njemu eksplodirala neutrons-
ka bomba. A nitko zapravo nije ni znao što
se to događa.

Ljudi, stari i mladi, bili su sretni što žive.
Mladi su živjeli za budućnost, vjerovali u

nju. A sada, poslije eksplozije, od te budu-
ćnosti ne ostade ništa. Pobjegla je s ovoga svi-
jeta, jer su ljudi pomrli, poubijani.

Ljudi su, a ne Bog, uništili zemaljski život. I
ono dijete koje sam kao u snu gledala moglo
je sretno živjeti da nije bilo nekih koji su ht-
jeli „mir“, ali s bombama, s neutronske
bombama. Eto, sad ga imaju, sad imaju
„mir“, ali bez života. Z. V., Frankfurt / M.

Moj san

Sanjala sam veliko kolo,
Kolo ovoga svijeta,
I moja je ruka u njemu bila
Samo latica velikog cvijeta.

Sanjala sam da se svi vole,
Da svijet blista toplinom sreće,
Pa nek' se svi ljudi prijatelje,
I moj san prestati neće.

Vesna Medved

„Da ili ne“

Ništa neobično. Mač, trn, čavao,
Sve sređeno Daleke ruke,
Tišina. Dubina.

Što se dogodilo? „Da ili ne“?
Gubim tlo, Još korak,
Padam. Tama?

Uzak je put, Uvijek bijaše izlaz
Moram dalje Iz tmine –
Neprestano. Ljubav!

Co. K. I., Frankfurt / M.

Reportaža iz Ludwigsburga

Što bi bilo od naših ljudi da nije misija?

Najveći postotak stranaca u S. R. Njemačkoj, pa prema tome i naših ljudi, živi u stuttgartskom bazenu. Nije onda ni čudo da se upravo na tom relativno malom području nalazi pet hrvatskih katoličkih misija: Stuttgart, Sindelfingen, Esslingen, Waiblingen i Ludwigsburg. Od 16 naših misija u biskupiji Rottenburg/Stuttgart, a toliko ih nema ni u jednoj drugoj njemačkoj biskupiji, a vjerojatno ni u jednoj na svijetu, gotovo trećina se smjestila u glavnom gradu „uzor-zemljice“, kako Švabe vole nazivati pokrajinu Baden-Württemberg, i oko njega. Po broju hrvatskih vjernika, odmah poslije velike misije Stuttgart dolazi Ludwigsburg sa svojih 7.000 katolika.

Sjedište joj je u istoimenom gradu, na daleko čuvenom po jednom od najljepših i najvećih baroknih vrtova u Njemačkoj, a pokriva površinu ludwigsburškog kotara. Na pet mjesta – Ludwigsburg, Bietigheim, Vaihingen, Illingen i Oberdingen – služe se sv. Mise na hrvatskom jeziku na koje dolazi oko 700 hrvatskih vjernika, a o većim pak blagdanima i puno više. Redovitom vjeronaučnom poukom obuhvaćeno je oko 300 djece na pet spomenutih punk-

tova. Pastoralnu brigu o našim ljudima vode dva svećenika – voditelj misije fra Mirko Marić i pomoćnik dr. fra Metod Kelava – i dva laika: Ana Madunić i Ivan Grbavac. Socijalnu službu u misiji vrši već dugi niz godina, na opće zadovoljstvo, Franjo Vidačković, karitasov skrbnik. Uz svoje redovite poslove, kojih ima na pretek, on redovito organizira obiteljske seminare, te tako potrebne tečajeve ljudske i kršćanske formacije za naše roditelje. Nedavno je Franjo izabran velikom većinom glasova u Vijeće stranaca grada Ludwigsburga. Kandidirala ga je Hrvatska katolička misija. Rekoše nam da je suradnja između pastoralnog osoblja i socijalnog radnika na zavidnoj visini. Pa to bi, pomislismo, moralo biti po sebi razumljivo, jer jedna i druga služba spadaju u neposredno služenje Crkve konkretnom čovjeku.

Za osebujan kulturni, športski i zabavni život misije najzaslužniji su, uz pastoralne djelatnike: misijski orkestar mladih (četrdesetak mladih muzikanata koje uvijek bava prof. A. Klinc), dječji zbor, zbor odraslih i dvije folklorne grupe – dva „Branimira“, mlađi i stariji. Misijski kuglaški klub „Croatia“ spada

među najbolje u njemačkoj ligi, a slično je i s istoimenom nogometnom momčadi.

Mladi pjevači, svirači i folkloraši velikim dijelom oblikuju sve misijske „feste“: fašing, Majčin dan, prvu pričest, Nikolinje, Božićnu proslavu i dr. Roditelji ispunja ponosom i zahvalnošću prema misiji svaki nastup njihove djece. Misija organizira predavanja i posebne priredbe tijekom godine. A ona to može lakše nego druge, jer ima dvoranu od koje je u našim centrima veća jedino ona u Berlinu. Za takve prigode, ne potcjenjujući niti isključujući svoga vlastitog kadra, pastoralci dovedu predavače, pjevače ili poznate vokalne-instrumentalne sastave iz bliže ili dalje okolice.

„Ucviljeni, glavu gore!“

I da bi dojmljivo i upečatljivo obilježio svršetak vjeronaučne školske godine, pozvao je voditelj p. Marića svojim suradnicima pjevača fra Šita Čorića iz Berna, VIS „Mladost 5“ iz Ulma i p. Ignacija Vugdeliju iz Frankfurta da kulturno-umjetničkim programom podignu krila umornom radniku „privremeno zaposlenom u inozemstvu“ i da ga razvedre i razvesele, jer radosti je u duši našega čovjeka vani sve manje.

Misijska dvorana u Ludwigsburgu bila je 13. srpnja navečer „puna kao šipak“. Oko 400 osoba s užitkom je pratilo dvosatnu priredbu koju je otvorio p. Marić pobudnim nagovorom. Misijski orkestar otisvrao je zatim i otpjevao par poznatih šansona koje je prihvatila i publika. Svi su nazočni postali članovi velikog gromoglasnog zbora. Kako misiju od njenog osnutka vode splitski franjevci, p. Vugdelija je održao predavanje o značenju franjevac za Crkvu u Hrvata, za onu u domovini i za ovu raseljenu po obalama novovjekih babilonskih voda, naglasivši „da su fratri bili i ostali pučani koji se suživljuju sa sudbinom i sa srži svoga naroda, s njegovim stradanjima i nadanjima“.

A onda je gitaru i riječ, pjevanu i govornu, praćen mladim i izvrsno uvježbanim „Mladostašima 5“ iz Ulma i pomoćnik od patra Radovana uzeo fra Šimun Šito Čorić. Moderno i staro, zabavno i ozbiljno, vedro i tugaljivo, ugodno i umjetničko, duhovno i nestašno, zgodno se izmijenjivalo u Šitinu repertoaru,

Voditelj ludwigsburške misije fra Mirko Marić s mladima – budućnošću i nadom svoje zajednice

na veliku radost okupljenog svijeta. Šitine pjevane pozive na život po vjeri, po mjeri osam blaženstava, na ljubav prema čovjeku, vlastitom narodu, zemlji, baštini i kulturi publika je, u podignutoj temperaturi, gutala i pamtila. „Još” i „svaka ti čast, Šito”, čulo se gotovo sa svih stolova na kojima je bila ponuđena okrepa za tijelo. Neće Ludwigsburg tako lako zaboraviti Šita, ali neće ni Šito Ludwigsburga.

Bez Boga ništa ne ide kako treba

Poslije priredbe, dok narod još pleše, razgovaramo u užem krugu s pastoralcima. „Bilo je izvrsno”, veli fra Mirko, „ali smatram da bi se još više ljudi moglo i moralo uključiti, na ovaj ili onaj način, u misijske aktivnosti”. Na naše pitanje: „Kako ljudi dolaze na Misu i koji su vam odnosi s biskupijom?” p. Marić odgovara kao iz puške: „Ne opaža se da ljudi na Mise dolaze manje nego prije. A što se biskupije tiče, ona nam uvijek izlazi velikodušno na ruku”. Pokretljivi i zauzeti pastoralni suradnik Grbavac upozorava da u izvještaju o Ludwigsburgu ne zaboravimo spomenuti kako su posjeti bolnicama, zatvorima i obiteljima jako važan vid modernog pastoralca. „Ljudi osjećaju”, reče, „da bez Boga ništa ne ide kako treba i zato im treba pomoći da ga što bolje upoznaju i dožive. Tome služi i bogata misijska knjižnica”.

I nude naše misije, sustavno i dosljedno, u zgodno i nezgodno vrijeme, svome čovjeku živodajnu hranu vjere u Isusa Krista, uče ga kako živjeti ljudski i kršćanski, kulturno, veselo i odgovorno. Svjestan je toga naš radnik, naš čovjek uopće. I na pitanje: „Što bi bilo od naših ljudi da im u inozemstvu nije Crkve, misija?” odgovori nam čovjek srednjih godina: „Bilo bi ajme, bilo bi slabo!”

Završavajući ovaj izvještaj sjetismo se da nismo spomenuli onih naših ljudi koje svaki uspjeh misije raduje kao da je njihov i koje svaki eventualni nered ranjava u dušu i srce. A takvih u Ludwigsburgu ima zbilja mnogo. Ti dragi, tihi, uvijek vjerni članovi naših zajednica ni ne znaju možda da upravo oni, pomognuti milošću, drže i nose misiju i da je njen pravi, bujni život, neraskidivo vezan uz njihova imena i obitelji. Možda ni ne slute koliko su vrijedni i koliko su im misije zahvalne. Ignacije Vugdelija

Odrasli su netremice pratili kulturno-umjetnički program Šite Čorića i „Mladosti 5”

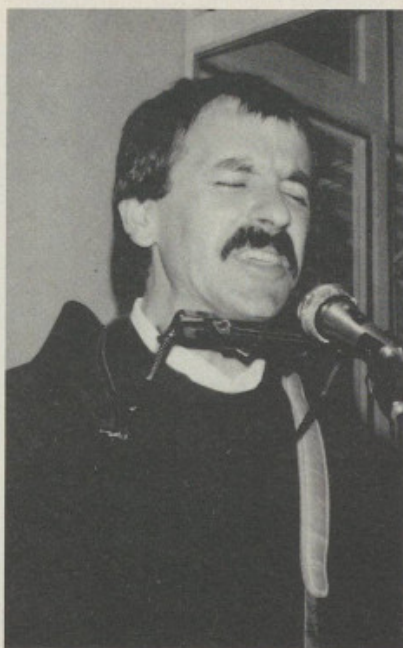
Croatia

*U srcu nosim jedno ime najdraže meni,
u srcu njišu njene rime, malo sreće,
njena bol.*

*Dan dolazi, vratit ću se tebi, već je
vrijeme to,
dan dolazi zapalit ću vatru u
domu svom.*

*Tko slobode nema, o njoj sanja,
o njoj pjeva.*

Tko dom svoj žudi, on sam sprema,

Fra Šimun Šito Čorić za vrijeme nastupa u Ludwigsburgu

svoj put k njemu.

*Još je živa Velebita vila, prkos ne
da svoj.*

*Dragi miris kadulje i smilja vjetar
nosi planinom.*

*Croatia, zagrljena morem neka živi
i procvjeta u proljeće od sreće.
Croatia, sa svih čuješ sa svih strana,
za blagdan njen sprema se sve,
za blagdan njen sprema se sve.*

*Kad vidiš Zagreb, Sarajevo, Zadar,
il selo moje, masline, duhane,
plavi Jadran, Radušu il Bosnu,
ti najavi sina iz tuđine, jednu želju
s njim,
ti najavi davnu našu pjesmu glasom
svečanim.*

*Croatia, zagrljena morem neka živi
i procvjeta u proljeće od sreće.
Croatia, sa svih čuješ sa svih strana,
za blagdan njen sprema se sve,
za blagdan njen sprema se sve.*

Šimun Šito Čorić

Tko Crkvu izgubi svojom krivnjom, poželjet će je jednoga dana. Crkvu možemo i razoriti, ali Duha u njoj ne ćemo moći ugasiti!

I kad nam svi izvori presahnu, sačuvajmo opuštenost!

Dobrota je rasipanje srca.

Budi velikodušan u davanju, zahvalan u primanju a radostan u oskudici.

BIELEFELD

„Doživio sam hrvatsku dušu“

U povodu sv. potvrde u misiji organiziran je vrlo zanimljiv vjersko-duhovni i kulturni program. 52 krizmanika sa svojim roditeljima i kumovima dočekala su 25. svibnja 1985. kotorskog biskupa Ivu Gugića u crkvi Sv. Josipa. Vrlo srdačan razgovor s krizmanicima biskup je završio pobudnim nagovorom. U ispovijedanju su pomagali naši misionari iz Münstera i Hagen.

Navečer istoga dana održana je u prepunoj dvorani „Wienfriedhaus“ prigodna akademija za naše i njemačke goste. Pod vodstvom pastoralne suradnice M. Mraz misijski su folkloristi izveli šarolik program, dok je VIS „Prijatelji“, također misijski, svirao dugo za dobro raspoloženje posjetitelja ove uspjele akademije. P. Bernardo Dukić unio je pravo osvježanje svojim izvrsnim solo-pjevanjem. Oduševio je publiku.

U nedjelju 26. svibnja našlo se u crkvi Sv. Josipa oko 800 vjernika na euharistijskom slavlju koje je predvodio biskup I. Gugić uz sudjelovanje pomoćnog paderbornskog biskupa Paula Nordhuesa, delegata p. B. Dukića, premeta Heinricha Sundera i nekolicine naših i njemačkih svećenika. Biskupe je vrlo srdačno pozdravio misionar Slavko Rako spomenuvši da je P. Nordhues veliki dobro-

Susreti domovinskih biskupa s našim vjernicima u inozemstvu služe čuvanju i jačanju vjerskog i narodnog identiteta naših ljudi

činitelj i prijatelj naše domovinske Crkve, posebno splitske nadbiskupije. „Pečat dara Duha Svetoga“ dijelila su obojica biskupa. Na prikazanju je, između ostaloga, prinesen i krizmanički dar od 1.000 DM za biskupa Gugića. Na kraju ovoga slavlja biskupe je pozdravio i izrekao lijepi zahvalni govor u ime vjernika dr. Marijan Žuvić. Njegov je govor bio nagrađen spontanom i dugim vjerničkim pljeskom. Biskup Nordhues reče: „Drago mi je da sam ponovno osjetio i doživio hrvatsku dušu“.

U ponedjeljak 27. svibnja hodočastili smo s biskupom Gugićem u Neviges. Za vrijeme svoga četverodnevno boravka u misiji biskup je Gugić posjetio više naših obitelji i razgovarao s njima o problemima koje život u tuđini sa sobom nosi. Njegova jednostavnost i pristup svakom čovjeku naišli su na velik odjek kod našeg svijeta.

I ovi su susreti poslužili očuvanju i jačanju vjerskog i narodnog identiteta, bez kojih ne može ni biti govora o pravoj integraciji.

Ivan

ESSLINGEN

Obiteljska Misa posvećena obiteljima bez djece

U mnogim našim misijama postoji nemali broj bračnih parova, ponekad i vrlo mladih, koji su bez djece, iako ih svom dušom svojom žele i za njima čeznu. Uza svu neotomljivu želju da rode život, da u djetetu priopće vlastitu sliku i da prežive u naraštajima, dje-

ca ne dolaze. Kako živjeti takvo bračno zajedništvo, kako ga osmisliti?

O tim pitanjima govorio je 7. srpnja 1985. u Esslingenu i Nürtingenu, na tradicionalnoj obiteljskoj Misi koja se održava svake prve nedjelje u mjesecu, urednik „Žive zajednice“ p. Ignacije Vugdelija. Razrađujući klasično učenje Crkve s obzirom na takvu situaciju on je, između ostaloga, rekao: „I brak bez

djece ostaje nerazrješiv. I u takvom braku partneri moraju čuvati svetost svoga sakramentalnog zajedništva, ljubiti se i u proživljenoj vjeri živjeti svoj bračni poziv“. Odgovarajući na pitanje što je u ljudskom životu najvažnije, propovjednik je ustvrdio: „Vršiti volju Božju, jer je to vrhunski, herojski domet svakoga razumnog stvorenja. Zato će Isus i kazati: „Ne moja, nego Tvoja volja, Oče, neka bude!“ Bog i naš sinovski odnos prema njemu jest ono bitno. Drugo je sve manje važno. Oni bračni partneri koji prihvaćaju i izvršuju volju Božju ostvaruju ono najbitnije, ostvaruju sebe na slavu Božju i na korist ljudske zajednice, makar bez djece“. Bračne parove bez djece pozvao je p. Ignacije na radosno življenje u Bogu, na veću skrb za „tuđu“ siromašnu djecu, na posvajanje djece i na pojačanu zauzetost u službi Krista, Crkve i čovjeka.

Mnoštvo vjernika (U Esslingenu preko pet stotina, a u Nürtingenu oko 150!), među kojima je bilo i parova bez djece, pažljivo je i s velikom zahvalnošću slušalo i pamtilo ovo izlaganje o neskakadskoj tematici.

Mladi misijski orkestraši i pjevači, pod ravnanjem prof. Klinca i Mare Lukač, unijeli su svojim sviranjem i pjevanjem duh vedrine i ozbiljne opuštenosti u ovu sv. Misu.

Za sve mlade muzikante i pjevače, a bilo ih je stotinjak, pripremio je misionar p. Silverstar Bota i naše domaćice iz grada na Nekru vrlo ukusan objed.

Iv.

„Vježbanje je izvor znanja“, kaže stara poslovice. Esslinški muzikanti vježbaju za obiteljsku Misu

Razmišljanja i snovi **Lurd je „pao“**

U stara vremena, kad bi se u jednom gradu našlo veliko mnoštvo tuđe vojske, redovno bi se govorilo o padu, kapitulaciji grada. Vojska bi pobjedonosno defilirala gradom, a građani bi postišteni i poniženi gledali sa strahom iza uglova. Ovoga puta, na Tijelovo 85. i sljedeća dva dana, ništa od svega toga. Vojska je bila svuda prisutna; defilirala je gradom, često puta s pjesmom (ne pobjedničkom). Građani i hodočasnici su radoznalo promatrali šarenilo uniformi vojska na ulicama, u bazilici, kripti, pod šatorom, pred špiljom, u procesiji, svuda; vojska iz 15 država. Jedan mi vojnik reče da ih je bilo 18–20 tisuća i isto toliko članova njihovih obitelji. Došli su na hodočašće. To je već tradicija.

Gledao sam uniforme i mislio, sanjao, kako bi to bilo lijepo, kad bi to bio samo folklor. Kad bi se našle vojske Istoka i Zapada, Sjevera i Juga (zašto ne i Irana i Iraka?) na jednom mjestu, svetom mjestu, pa makar za jednim stolom, uz čašu

vina! Nijemci i Francuzi, donedavno zakleti neprijatelji, bili su skupa. Zar nije moguće od mačeva (topova) praviti plugove (traktore), o čemu je starozavjetni prorok sanjao?

U Lurdu je bilo veliko mnoštvo sa svih strana. Bili su i hodočasnici iz hrvatskih misija: Mosbacha, Nürnberga, Ravensburga, Stuttgarta i Aachena sa svojim svećenicima. Došli su ne znajući jedni za druge, s određenim programom. Ali usprkos tome, zar nije trebalo žrtvovati taj program za dobro zajedništva, jedinstva, makar za jednu zajedničku pobožnost ili sv. Misu. U subotu, 8. lipnja, samo su tri misije bile sa svojim svećenicima na sv. Misi pred špiljom. Zašto? A ljudi su pitali: „Hoćemo li biti skupa...“ Zar svećenici nisu imali dosta vremena u autobusu da govore svojim ljudima? Što je ili tko je u centru pažnje? To vrijedi ne samo za Lurd, nego i inače. Uspijevamo kao pojedinci, ali kao zajednica, čini mi se, ne. Zanimljivo bi ovdje bilo čuti i mišljenja vjernika.

U zadnjem broju „ŽZ“, u izvještaju o

hodočašću u Lurd, bilo je naslovljeno „Na vjerskim se sastancima dokazujemo kao evropski narod“. Meni je i ovo „dokazujemo“ sumnjivo. Znači, mi se moramo još uvijek dokazivati, pokazivati. Ne bi li to moglo biti normalno, spontano, samo po sebi razumljivo? U misijama nas smeta, ako se ljudi dijele na Dalmatince, Bosance, Hercegovce... a kad se nađemo među drugim narodima, onda se dijelimo po misijama.

Isus kaže u velikosvećeničkoj molitvi: „Ja u njima, a ti u meni, da postignu savršeno jedinstvo, da svijet upozna, da si me ti poslao i da si njih ljubio, kao što si mene ljubio“ (Iv 17,23). Upitajmo se, što činimo za jedinstvo u misiji, župskoj zajednici, među misijama, u hrvatskom narodu, među narodima. Na Tijelovo smo molili u prikaznoj molitvi: „Podaj, Gospodine, svojoj Crkvi darove jedinstva i mira, koji su otajstveno označeni ovim žrtvenim darovima.“

Nijemci i Francuzi su sjedili za jednim stolom. A ja sam sanjao... *Mato Kljajić*

BERLIN

Dva izleta, dva lijepa doživljaja

Već nekoliko godina posjećuje zbor Hrvatske kat. misije u Zapadnom Berlinu naše katoličke centre u S. R. Njemačkoj. Svaki izlazak iz „ozidane“ metropole u stvari je veliko olakšanje svim stanovnicima toga velegrada. Tako se naš 35 crkvenih pjevača, pod vodstvom p. Stipice Grgata, duše svih glazbenih zbivanja u našem centru, uputilo u Neuss na poziv misionara p. Stipe Maleša, koji je pokazao i dokazao kako se dočekuju gosti. Smjestio nas je u hotel „Hamtor“ koji vode naše ljudi. Na blagdan Duhova, 26. svibnja, pjevali smo punim plućima, glasovima i srcem na sv. Misi u maloj, ali lijepoj župnoj crkvi. Svi su bili zadovoljni. Za vrijeme svečanog ručka u hotelu i ugodnog popodneva doživjeli smo nezaboravne trenutke brige i pažnje naših vjernika u Neussu koji, iako ne odveć brojni, jednostavno zrače čvrstinu i kompaktnost. Sutradan smo krenuli natrag zadržavši se na ručku u restoranu „Zagreb“ u Pullheimu, koji vodi bračni par Josip i Ružica Rogalo iz Kupresa. Primili su nas i počastili kao stare prijatelje, iako smo se prvi put sreli. Na povratku je vladao vedri „štimung“, a „ganga“ se čula na daleko. Patru Malešu i misiji Neuss veliko hvala uz poruku: čekamo vas u Berlinu.

**

O prijateljstvu kuglaških klubova „Croatia“ iz Berlina i Ludwigsburga pisali smo već u nekoliko navrata na stranicama „Žive zajed-

nice“. Ali kako se to prijateljstvo svakim susretom produbljuje, nije na odmet napisati i koju riječ više. U današnjem modernom svijetu, kad se sve vrti oko novca, prijateljstva su prava rijetkost. Ako se steknu, treba ih čuvati kao oči u glavi. Tako je 31. svibnja o. g. krenula grupa igrača i članova BC „Croatia“ iz Berlina u Ludwigsburg, u posjet istoimenom klubu. Ova dva hrvatska radnička kluba izmjenjuju već tri godine prijateljske i športske susrete. Odigraju zajednički turnir,

ali ne radi pobjede, zapjevaju i razvesele se, ali ne radi navike, nego radi zajedništva. Tako je bilo i ovoga puta, a tako će, ako Bog da, biti i u buduću. Nama koji smo daleko od rodne gurde, od svojih milih i dragih, nama neshvaćenima i neprihvaćenima, ovakvi susreti liječe duševne rane, utvrđuju nas u vjeri, čuvaju naš hrvatski jezik i običaje. Srdačno zahvaljujemo na izvanrednom prijemu i ovim putem pozdravljamo sve kuglaše „Croatije“ iz Ludwigsburga. *Ivek Milčec*

Međusobno posjećivanje naših ljudi služi uspostavljanju ili učvršćivanju prijateljstva. Na slici: crkveni zbor iz Berlina u Neussu.

SINDELFINGEN

Misijska mladež „u živo” na televiziji

Pod motom „Zajednički doživjeti” održan je 6. srpnja 1985. godine u „Mercedesovu” gradu 9. međunarodni „Strassenfest”, svojevrsno masovno zborovanje inozemnih sugrađana i Nijemaca koji žive na području općine Sindelfingen. Ova jedinstvena „ulična fešta”, koju organizira grad Sindelfingen, bila je, kao i dosadašnjih godina, u znaku pjesme, plesa, folklora, razgovora, igre, informativnih štandova i, naravno, najrazličitijih inozemnih specijaliteta jela i pića. Više desetaka tisuća ljudi sudjelovalo je na ovaj ili onaj način u ovoj, za suživot stranaca i domaćeg stanovništva, vrlo značajnoj fešti. A bilo bi ih i više da se kiša nije u više navrata „miješala” u program.

Hrvatska katolička misija bila je vrlo dobro zastupljena na ovom zanimljivom slavlju. Misijski dječji zbor i folklorna grupa dobro su se predstavili pjesmama i plesovima brojnim gledateljima. „Nabucco” u izvedbi zbora mladih, pod ravnanjem gospođe Ivanke Rajić, izvrsno se dojmio i njemačkog i inozemnog slušateljstva, dok vrlo spretni misijski folkloraši pod vodstvom g. T. Dvanaešćaka nisu, zbog skliske pozornice, mogli po-

Pjevanje misijskog zbora na „Strassenfestu” izvrsno se dojmilo njemačkog i stranog slušateljstva

kazati svu draž i čar hrvatskih narodnih kola. Pred misijskim informativnim štandom na kom je bilo dosta knjiga i novina na njemačkom i na hrvatskom, kao i pred štandom s našim specijalitetima bilo je vrlo živo do u kasne noćne sate.

Stuttgartska televizija prenijela je „u živo” neke točke mladih misijskih umjetnika.

Nadati se da će iduće godine, na desetoj, jubilarnoj „uličnoj fešti”, vrijeme biti ipak malo ljepše. Iv.

Pišu nam čitatelji

Cijenjeni uredniče!

U predzadnjem broju ŽZ (br. 6 – lipanj 1985.) pročitala sam Vaš iscrpni i pomalo zanosni izvještaj o skupu hrv. katoličke mladeži pokrajine Nord Westf. u Mettmannu, pod naslovom „Čist naraštaj uljuđuje i ukršćanjuje”.

Smatram da ste u jednoj važnoj stvari napravili propust, a koji se posebno tiče naših mladih iz Gelsenkirchena.

Misu naših mladih, na kojoj sam i ja bila, zaista smo svi doživjeli kao ugodan susret s Gospodinom, na kojoj je posebno došlo do izražaja iskreno i zanosno pjevanje mladih, kao rijetko gdje do sada meni poznato na našim zajedničkim Misama u Njemačkoj. Svi mi zapravo osjećamo da smo tu kad treba na Misi zajedno zapjevati vrlo mršavi, daleko od naših domaćina Nijemaca, a da se čak koji put moramo i crveniti... Ovaj put sam bila ugodno iznenađena, pa me čudi da Vi niste uopće primijetili sestru

orguljašicu koja je bila u vodstvu na koru i u prezbiteriju sa sviračima blok flauta, zajedno s drugim požrtvovnim sestrama i dirigentom. K tome i doprinos ugodno izvedenim psalmom našeg „Vrapca”. O svemu tome Vi ni jedne jedine riječi!

Zatim, naša grupa „Vrabac” iz Gelsenkirchena, koja se trudila puna tri sata na opće zadovoljstvo svih mladih da upravo taj zabavni dio koga Vi toliko hvalite uspije. I to kao najsponatiji dio gdje su noge dobile svojih „pet minuta” (odnosno tri sata).

Ponosna sam da su naši mladi iz Gelsenkirchena uložili takav trud (prvi su došli vukući svoje instrumente, namještajući ih i svirajući, zadnji su otišli i još dugo pospremajući svoje žice dok su mnogi bili već kod svojih kuća). Svi su spomenuti, a naši prešućeni.

Loša usluga našim mladim trubadurima koji već treću godinu rade u misiji i za naše misije na jedan specifičan način.

Radi ovih propusta i nepravde nanese ovim mladima, nadam se da ćete u jednom od budućih brojeva ispraviti ovu grešku. S poštovanjem. AS

Urednikov odgovor: Istina je da „Vrapca” nisam spomenuo. Na trosatnoj zabavi koju je „Vrabac” vodio nisam uopće bio nazočan. Nadam se da je objavljivanjem Vašega dopisa propust ispravljen. Hvala.

Oglas

Hitno prodajem suvremeno planiranu kuću između Rijeke i Opatije (Rubeši), površine 380 m² (10 x 15 i 10 x 14) na parceli od 600 m². Kuća je na izvrsnom položaju, s useljivim prizemljem, vodom, strujom i telefonom. Udaljena je 1 kilometar od mora te pogodna za iznajmljivanje turistima. Oslobođena je plaćanja poreza. Ponude slati na adresu „Žive zajednice” ili na telefon: 0 71 25 / 49 60.

NAŠI POKOJNICI

Našao mir u domovini

„U svom polju daj mu groba, svojim cvijećem grob mu kiti“ (P. Preradović, Putnik)

Umro je veliki putnik i patnik, propovjednik, teolog i pisac **fra Rufin Šilić**. Pokopan je 19. lipnja o. g. u svojoj Hercegovini, u Mostaru. Na posljednji počinak ispratila su ga braća franjevci iz svih hrvatskih provincija, njih više od dvije stotine, blizu toliko časnih sestara i lijep broj kršćanskog puka. Mnogo je služio, mnoge zadužio pa su mu se mnogi i ispraćajem odužili.

Fra Rufin Šilić je rođen 29. 12. 1911. u Trešnjevici kod Konjica. U franjevački Red stupio je godine 1928. Teologiju je studirao u Mostaru i Breslavi (1933–1938). Godine 1938–1945. bio je profesor teologije u Mostaru, 1947–1960. u Sarajevu. Godine 1959–1961. vrši službu tajnika franjevačke provincije u Mostaru, 1961–1966. boravi kao propovjednik i dušobrižnik u SAD. Godine 1967–1976. vodi kao provincijal hercegovačku franjevačku provinciju. Posljednje godine života provodi među svojom braćom u Frohnleutenu (Austrija) i Blankenau (SR Njemačka) pomažući u duhovnoj pastvi. Shrvan teškom bolešću umro je u Blankenau na blagdan Srca Marijina, 15. lipnja 1985.

Kao da je u njemu bila utjelovljena sudbina našega čovjeka ovog stoljeća: čovjeka putnika, selioca, „gastarbajtera“. Fra Rufin je započeo svoje selilaštvo još kao dijete, nastavio ga kao đak i student, te kasnije kao profesor, propovjednik i dušobrižnik.

Do u dno svog bića bio je prožet franjevačkom lozinkom: Ne živjeti sebi, nego drugima koristiti! Molbe za pomoć nikad nije odbijao, nego je pomagao ako je samo mogao, ne samo u mjestu gdje je boravio, nego i u susjednom mjestu, pokrajini, državi, kontinentu. Dokle je dopirao naš selilac, dopirala je njegova ljubav. I sam selilac od kolijevke do groba, na osobit je način imao srca za selioce i iseljenike i nastojao mu pomoći,

najprije osobno, a kasnije i preko zajednice koju je vodio.

„Fra Rufin je među prvima shvatio potrebu da se hrvatskim vjernicima na privremenom radu u inozemstvu omoguću duhovna pastva na narodnom jeziku pa je sa svojom provincijom preuzeo brigu oko duhovne pastve hrvatskih katolika u Švicarskoj i dijelom u Južnoj Njemačkoj (Singen i Villingen). Našao je načina da se poveća broj hrvatskih svećenika među našim iseljenicima u SAD i Kanadi. Njegovoj ‘brizi za sve Crkve’ treba bar dijelom zahvaliti da se njegova subraća nalaze u misijama u Zairu/Afrika. Fra Rufin je imao smjelo slati svoju subraću na ‘privremeni rad’ u Austriju i Njemačku da, dijeleći sudbinu svojih sunarodnjaka, pomažu Crkvama koje trpe oskudicu službenika oltara. Nije branio svojim studentima bogoslovije da preko ljetnih praznika rade po ‘bauštelama’ i na vlastitoj koži iskuse muke i radosti ‘gastarbajterskog’ života. Nastojao je studentima svoje provincije omogućiti da dio studija provedu u inozemstvu, kako bi na vrijeme došli u dodir sa svim zbivanjima u suvremenoj Crkvi i tako se osposobili za uspješan rad, bilo u Domovini bilo u inozemstvu.“ Tako je pisala o njemu „Živa zajednica“ u povodu njegova 70. rođendana.

U jednom okružnom pismu pisao je braći godine 1968: „Proširimo horizont svojih pogleda i svog rada. ‘Kad vas progone u jednom kraju, bježite u

drugi’, savjetovao je Gospodin. Toga se držao Franjo. Toga su se držali naši stari. Vrijeme je, da i mi svoj provincijalizam uskladimo sa svojim katolicizmom. Naši mladi Hercegovci postali su takvi, da se ne daju zatvoriti u granice bilo kojeg kontinenta. Traže, da postanu građanima kruga zemaljskoga. Zar da među njima mi zaboravimo Franjinu svemirsku ljubav i ograničimo svoju ljubav na granice Hercegovine? Istina je, da ljubav počinje u vlastitom domu, ali ne ostaje samo u tom domu. Nude nam se misijska područja, traže nas naši radnici po Evropi, vapiju za pomoć biskupije, koje su nam nekada pomagale, kad smo bili prosjaci. U isto vrijeme prisiljeni smo kod kuće napuštati izvjesne položaje. Nije li to prst Božji, koji pokazuje put ‘Franjinim stopama’?! Ne smijemo to shvatiti kao neku ‘pečalbu’, nego kao franjevački katolicizam, na koji nas Gospodin zove.“

Fra Rufin je o problemu selilaštva duboko teološki razmišljao i odatle povlačio praktične zaključke. Tako piše u jednom pismu braći godine 1969: „Ne smijemo zaboraviti, da je Krist i čitava Sveta Obitelj jela emigrantski kruh, u Egiptu. Kršćanstvo se raširilo najprije među emigrantima radnicima židovskog porijekla. Seobe naroda su uvijek značile raširenje kršćanstva. I ova novovjeka seoba u sebi krije mnogo velikih vrijednosti. Ljudi sve više upoznaju katolicitet Crkve, postaju sve više braća svim

(nastavak na sl. str.)

Ispraćaj posmrtnih ostataka fra Rufina Šilića u Domovinu

† Silvije Grubišić

Živio je za našeg iseljenika

(Uz smrt fra Silvija Grubišića)

Domovinski vjerski tisak donio je u svibnju o. g. vijest da je u Americi preminuo fra Silvije Grubišić, dugogodišnji misionar među hrvatskim vjernicima u Sjedinjenim Državama i Kanadi. „Živa zajednica“, kao list hrvatskih katoličkih misija, želi također obilježiti smrt čovjeka koji je ugradio svoj dugi svećenički život u službu našem čovjeku izvan Domovine. Naporan, ali plodan, bio je život ovog iseljenika.

Rođen 8. 4. 1910. u Sovićima (Hercegovina), gimnaziju je završio na Širokom Brijegu, filozofsko-teološki studij u Mostaru i Italiji. Odmah po završetku studija prihvaća ponudu svojih redovničkih poglavara i odlazi godine 1938. u franjevačku kustodiju Svete Obitelji u Sjedinjenim Državama, gdje ostaje do smrti 12. svibnja 1985.

Fra Silvije je kao misionar radio na više hrvatskih župa u Sjedinjenim Američkim Državama i Kanadi (Steelton, New York, Milwaukee, Ambridge, Chicago, Sault Ste Marie, Sharon, West Allis). Posvuda je neumorno radio. Svojom otvorenosti, blizinom i širinom duha osvajao je srca ljudi i približavao ih Bogu. Fra Silvije je bio jedan od prvih misionara koji su shvatili što znači našem čovjeku izvan Domovine pisana riječ na njegovu materinskom jeziku za njegovu vjeru, njegovu kulturu i njegovu narodnu svijest. Stoga još godine 1942. pokreće „Hrvatski katolički glasnik“, a 1944. „Hrvatski kalendar“, publikacije koje su se održale do danas. Fra Silvije ih je kroz više godina uređivao i u njima objavio velik broj vlastitih priloga.

Ljubav prema Božjoj riječi i vlastitom narodu natjerala ga je da se u zreloj dobi života i

bez stručnog biblijskog školovanja dadne na divovski pothvat prevođenja Svetog pisma na hrvatski jezik. Njegov prijevod Petoknjižja uvršten je u standardno izdanje Biblije, izdano prvi put u Zagrebu 1968. Pod općim nazivom „Hrvatska Biblija“ fra Silvije je uspio objaviti Stari zavjet u osam svezaka, te od Novog zavjeta Evanđelja i Djela apostolska. Njegov prijevod prvenstveno je namijenjen iseljenim Hrvatima.

„Iseljenički biljeg Grubišićeve Hrvatske Biblije vidljiv je u svakoj njezinoj stranici, utkan je unutra čitav jedan odnos prema biblijskom tekstu, ne tek na razini intelekta već negdje duboko životno, u nekoj sudbinskoj povezanosti čovjeka vjernika i svetog teksta...“ (M. Mišerda). Po „Hrvatskoj Bibliji“ ostat će ime fra Silvija Grubišića za bilježeno u povijesti hrvatske kulture.

Fra Silvije je objavio i dvije knjige putopisa: po Svetog Zemlji pod naslovom „Pripovijest o Bibliji“, te po Iranu i Afganistanu pod naslovom „Od pradomovine do domovine“. U ovom posljednjem zastupa mišljenje da je pradomovina Hrvata u današnjem Iranu i da je na jednoj litici u Bogostanu među imenima 23 naroda, koji su priznavali vlast cara Darija, uklesano i hrvatsko ime godine 520. prije Kristova rođenja.

Dug je i zanimljiv životni put tog Iseljenika. Tijelom daleko od Domovine živio je cijelim bićem s njom i za nju, usavršavao njezin jezik, obogaćivao joj kulturu. Ta Domovina mu je bila, kako sam piše, „na srcu i po danu i po noći“. Dijelio je sveg života njezine radosti kao i njezine boli. Kao Josip egipatski čeznuo je za zemljom svojih dječjačkih uspomena i nada. Ali ne bi mu suđeno u njoj počivati. Možda će njegova preporuka ipak drugima koristiti: „Onaj koji baš želi da mu mrtve kosti počivaju na rodnoj grudni, treba ih sam prenijeti onamo u živu tijelu“ („Pripovijest o Bibliji“, 2. izdanje, Chicago 1979, str. 12).

„Nikola Šubić Zrinski“ uskoro u Offenbachu

U posljednjem broju (7.) „Žive zajednice“ opširno smo izvijestili o uspješnoj izvedbi najpoznatije hrvatske opere „Nikola Šubić Zrinski“ u Münchenu, Herkulesaal. Južnovestfalska filharmonija i Münchenski komorni zbor, pod ravnanjem Ivana Cerovca, izvest će ovu operu (na hrvatskom!) i u Offenbachu, u Theater an der Goethestrasse, 12. 10. 1985., početak u 20 sati. Ulaznice se mogu nabaviti u Offenbaškoj i okolnim hrvatskim katoličkim zajednicama.

Nikola Šubić Zrinski, sigetski junak

(nastavak s prednje str.)

ljudima, i sve više osjećaju, da su narod Božji na putu, izvan domovine.”

Inozemna pastva se fra Rufinu još za života dostojno odužila. Sudjelovala je u u proslavi njegova 70. rođendana 29. 12. 1981. i njegove zlatne Mise 28. 1. 1985. u Blankenau. Hrvatski misionar u Hanau s još nekoliko misionara i časnih sestara bio je u Blankenau 16. lipnja 1985. na ispraćaju njegovih posmrtnih ostataka u Domovinu.

Ime fra Rufina Šilića ostat će zapisano u analima hrvatske inozemne pastve, a još više u srcima brojnih naših selilaca i iseljenika.

Sjećanje na čaću

Sjećam se, davno je tome, bila mi godina peta, kako si u rano jutro, o ramenu s oštrom kosom prašnjavim kolskim putem kao i prošlog ljeta pjevušec pjesme stare kročio nogom bosom. Žurimo, reko si brižno, livada na nas čeka, sa desnog na lijevo rame prenoseć Varcarku kosu. Trava je, sinčiću mili, izjutra mokra i meka, podnevno sunce odnese i najbolju jutarnju rosu.

– Godina bila je kišna, dragome Bogu hvala, odišu polja svježinom, žita nam dobro nose. Livada mnogo više neg prošlog ljeta je dala, hrane bit će za svakog i obuće za noge bose. Zbrajao mnoge si brojke... koliko za kilo sjena... i ako sazrelo žito ne bude obila krupa. Nisi sumnjao u to ni jednog jedinog trena da ćeš napraviti štalu i kupiti masti, ako ne bude skupa.

– Oni stariji malo, oni su moje brige! Trebat će zimska roba, a škola nije blizu. Olovke, gumiće, teke i nove školske knjige, brojke, račune i misli, jedne si na druge nizo.

A, ti, budeš li slušao majku i riječi svoga čaće, iako puno si mlađi i za te nešto će biti. Mater će na zimu, ako Bog da skrojiti ti lanene gaće, a ja ću ti od kundura starih prave cipele šiti.

Mlin bi još trebalo praviti, ako ostane novca... Ne znam, mnoga su čeljad, tako mi moje duše. Ako ne mogne krava, kupit će bar se ovca. Od hrane posne, dite, svakom se zubi suše.

Sišli smo s kolskog puta negdje na desnu stranu. Brisasmo pršnjave noge debelom livadnom rosom. E, pomozi Bože, sve nas u ovom danu. U ime Oca i Sina... i mahnuo oštrom si kosom.

Janko Franjić, Hamburg

Knjige – knjige – knjige...

Jehovini svjedoci iskorištavaju naivne žrtve

List „Marija” izdao je prošle godine knjižicu „Zatvor bez zidova – bili smo Jehovini svjedoci”, koju je napisala bivša Jehovina svjedokinja **Renata Sprung**. Na šezdesetak stranica autorica opisuje dužnosti Jehovinih svjedoka, njihovo školovanje, „Kulu stražaru”, proturječja, njihovo učenje o svršetku svijeta, fanatiziranu isključivost, način propovijedanja i drugo. Ova „odmetnica” iz „Zatvora bez zidova” vrlo kritički izvješćuje kako jehovci nemaju vremena za čitanje biblije, kako izvrću učenje Svetog pisma, kako zastupaju besmislice, kako ne mare za ljubav i mislostrđe, kako iskorištavaju naivne žrtve, kako niječu Presveto Trojstvo i odbacuju sa-

kramente, kako potiskuju u stranu Isusa Krista kao posrednika između Boga i ljudi i toliko toga. Završavajući Renata Sprung misli da bi Crkve morale rastumačiti i objasniti učenje Jehovinih svjedoka: „Tako bi mnoge povjerene im duše, koje u dobroj vjeri drže da vrše volju Božju, spriječile da ne srljaju u vlastitu nesreću i u doživotno duhovno ropstvo”.

Učenje jehovaca jezgrovito je opisano u ovoj knjižici, pa zato autoru i izdavaču dugujemo veliku zahvalnost.

Pogovor knjizi napisao je fra Vjenceslav Glibotić, dugogodišnji urednik lista „Marija” u kojem je u nastavcima i izlazila ova knjižica u njegovu sočnom hrvatskom prijevodu.

Na kraju Pogovora date su upute kako se kršćani imaju vladati prema jehovcima, a i pristalicama drugih sekti: „Diskusija s jehovcima, bez potrebnog poznavanja nauke, njihovih metoda i ciljeva, jedva ima smisla. Drugih argumenata osim svojih oni ne prihvaćaju. – Ne kupujmo knjiga i časopisa jehovaca, pa

niti iz znatiželje, niti da ih se riješimo s kućnih vrata. – Dosljedno odbijajmo sve što nam jehovci nude. – Suočavanje s jehovcima neka nam bude poticaj i opomena da svoju vjeru produbimo i da je se ne stidimo po potrebi i javno očitovati”.

Naši ljudi često susreću jehovce na kolodvorima, pred robnim kućama ili na trgovima kako nude „Kulu stražaru” ili „Erwachet”. Često im se, obično po dvoje, navraćaju i u stanove da bi ih pridobili za svoju vjeru koja nema nikakve podloge u Svetom pismu niti što zajedničkoga s kršćanstvom.

Zato će knjižica „Zatvor bez zidova” vrlo dobro doći svakom našem vjerniku i pomoći mu da se iz prve ruke informira o Jehovinih svjedocima i da prema njima zauzme ispravno kršćansko stajalište.

Knjižica se može naručiti kod „Žive zajednice” u Frankfurtu ili na adresi: P. Vjenceslav Glibotić, St.-Koloman-Str. 7, 8000 München 83.

Cijena: 5.– DM.

lv.

Hej Bunjevci, Šokci, jeste li čuli za „Bačko klasje”?

Ne mislim pritom na ono svima znano nepregledno more jedrog zlatnog klasja, toliko puta opjevanog, koje tolikima život znači, koje je svima nama koji smo ovdje u tuđini vezani nesretnom ljubavi za svoj zavičaj izmamilo sjetne uzdahe čežnje i nade da ćemo ga opet milovati pogledom, dok se ono oko nas, baš poput mora, njiše i šušti šapćući čevri svoj zanos zrelosti u još mladom ljetu.

Ovdje će biti riječi o drugom klasju, isto tako bačkom, koje također predstavlja znak života, ne tjelesnog nego vjerskog i kulturnog života, života tradicije jedne nekada vrlo žive grane hrvatskog naroda, grane Hrvata Bačke, Bunjevaca i Šokaca.

Nekada značajna, brojna i zdrava grana odolijevala je naletu turskog zatora, olujama prisilne madžarizacije i svim pokušajima onarodživanja i ponarodživanja, predvođena i podržavana našim velikanima na vjerskom i kulturnom području: Ivanom Antunovićem, brojnim Evetovićima, Kujundžićima, Blaškom Rajićem, Josipom Andrićem, Aleksom Kokićem, Antom Jakšićem, Antom Sekulićem i tolikim drugima, ne manje značajnima od ovih nekoliko spomenutih. Bolna posjekotina rascijepljenog Bajskog trokuta Trianonskim mirom, kojim je jedna velika grana bunjevačko-šokačkih Hrvata osuđena na uvenuće svoga nacionalnog identiteta nesmiljenom madžarizacijom,

nije još i neće zacijeliti, a slijedile su druge grane i grančice odumiranja. Mnogi je utkao svoj mladi i plemeniti život za sreću i budućnost svoje tako plodne beskrajne ravni u krvavom izgaranju za slobodu, ostavljajući svoga baču i svoju nanu na opustjelom salašu. Mnogi su se tražeći bolje sutra raselili diljem domovine, pa i svijeta, kao da se igraju kozmopolitstva. Evo nas i ovdje, u Njemačkoj, dok se odavno opustjeli salaši polako urušavaju, a bunjevačko-šokačka ikavica sve više i brže iščezava.

No uvijek se smoglo snage za nicanje novih mladica iz naizgled sasušenoga panja. Osaćena svijest uvijek bi se iznova budila, iako su ta buđenja sve rjeđa, a duboki san nemara za pripadnost svojoj Crkvi i tradiciji sve duži.

Nakon proglašenja biskupije prije 17 godina, vjerski je život živnuo, a poneko se sjetio i naše doduše mlade no vrlo dinamične prošlosti na našim ravnama, prošlosti koja broji tek tri stoljeća nakon odlaska s hladnih i bistrih voda Bune i Neretve, pod vodstvom franjevaca, na pitoma prostranstva koja su nam često znala biti tako negostoljubiva. Obnovljeno je izlaženje naše „Subotičke Danice”, koja se može podičiti svojom krepkošću i svježinom unatoč zavidnih preko 100 godina, pokrenut je i vjersko-informativni list „Bačko klasje”, zamišljen da bude vje-

SUBOTICA. Katedrala sv. Terezije

rovjesnik u narodu koji polako počinje gubiti osjećaj ponosa zbog pripadnosti Kristovoj Crkvi i veza s bunjevačko-šokačkom običajnošću.

I živio je taj list Bačkog dekanata, jedino bunjevačko-šokačko glasilo Crkve u Hrvata, živio je godinama sakupljajući rasuto, podižući slabe i hrabreći zdvojne, svjedočeći život vjere i tradicije na našim dragim ravnama.

Sada je taj list, to naše „Bačko klasje” izloženo opasnosti da zauvijek uvene, da taj
(nastavak na sl. str.)

posljednji izdanak naše zaboravom prekrivene bogate vjerskokulturne povijesti tiho i nečujno, gotovo odveć pristojno nestane. Visoki troškovi papira i tiska doveli su malo uredništvo u bezizgledan položaj: trebali bi poduzeti nešto što se protivi njihovim željama, osjećaju i uviđanju nusušne potrebe, nešto što predstavlja negaciju tolikih odricanja i žrtava, tolikih sati predanoga rada – trebali bi obustaviti „Bačko klasje“.

Smijemo li do dopustiti, u prvom redu mi koji smo rođeni na tim ravnicima, koji toliko toga plemenitoga u sebi dugujemo svome kraju i podrijetlu, a koji smo sada u mogućnosti vratiti samo neznatan dio duga u zalag opstanka i budućnosti vjere i tradicije bunjevačko-šokačkih Hrvata? Zacijelo ne! Naš zavičaj i oni koji u njemu samoprijegorno rade na očuvanju i izgradnji vjere i osjećaja pripadnosti bunjevačko-šokačkoj tradiciji nisu to zaslužili. „Bačko klasje“ treba i mora živjeti i još puno godina donositi bogate plodove i puniti žitnice i ambare svijesti, bez opasnosti da mu visoki troškovi tiskanja prekinu životnu nit.

Ono tlo u kojem nam korijeni naše prisutnosti još uvijek ostavljaju vidljive otiske, ona prostrana ravnica učinila nas je ljudima opuštenim i mirnim, koji tako ugodno, duboko i dugo mogu spavati. No vrijeme je znakovito promjenom koja bi mogla izbrisati naše otiske u dubokim brazdamama naše Bačke, pa je vrijeme da se makar malo trgnemo. Ne dopustimo da jedino tipično naše bunjevačko-šokačko glasilo zauvijek umukne. Pomozi mu da preživi. Svaki i najmanji prilog predstavlja kap kiše žednom klasu. Nisu potrebna velika sredstva – koliko god vrijedan i značajan, ipak je to samo gotovo lokalni list – no potrebna je naša opća solidarnost. Bilo bi mi neizrecivo drago, a svima bi nam služilo na čast, kada bih kroz par mjeseci u ovom istom našem zajedničkom listu mogao svima priopćiti da je opasnost otklonjena i da se „Klasje“ pridiglo. Znam da nas ovdje u Njemačkoj nema puno, no pouzdam se i u solidarnost i onoga čvrstog stabla čije smo grane, jer umiranjem grane umire i stablo.

Pomoć je zaista nužna i hitna a možete je uputiti na „Živu Zajenicu“ s naznakom „za Bačko klasje“, bilo uputnicom bilo preko Vašega misionara. I još nešto. Koliko god da je pomoć hvalevrijedna i dobrodošla, ona sama po sebi nije dostatna za ispunjenje svrhe izlaženja lista. „Bačko klasje“ trebali bismo i čitati. Nekoliko puta godišnje nađe se toliko vremena za vijesti o životu i raznolikim aktivnostima naše Crkve u našem zavičaju. Kada budete boravili u domovini, navratite k Vašem župniku ili kapelanu i upitajte ga za „Bačko klasje“. Možete mu pokazati i ovaj članak i time objasniti Vaš interes za dobrobit toga lista.

Ako Vas još netko negdje zapita: – Hej Bunjevci, Šokci, jeste li čuli za „Bačko klasje“? – uzognite mu s ponosom odgovoriti: – Da, čuli smo, „Bačko klasje“ živi i živjet će! E, pa daj, Bože, da tako i bude. *Bunjevac*

Ivan BUBALO: KANTOVA ETIKA I ODGOVORNOST ZA SVIJET. Niz „Eseji“. Broširano. 230 str.

Nadasve aktualna knjiga. Stavlja nas pred moralno pitanje koje se ranijim pokoljenjima nije postavljalo: odgovornost za vlastiti svijet, koji je čovjek konačno sposoban uništiti na više načina. U tom smislu je najdublja kriza suvremene civilizacije – etička kriza, kriza čovjekove odgovornosti. Knjiga obrađuje ove velike teme: (Čovjekova) volja za moć i tehnika kao njezino sredstvo; slika tehničkog svijeta (Ambivalentnost napretka i rehabilitacija praktičnog uma); Odgovornost za svijet; Kantova slika čovjeka; Pojam i kriterij moralnosti; Kategorički imperativ; Um i povijest (Najviše dobro, Zna-

čenje trećeg postulata, Apstraktna i odgovorna moralnost). Cijena: 10.- DM.

Charles LEPETIT: IGRA S BOGOM. Charles de Foucauld. Niz „Likovi“. Str. 146. Broširano. Ilustrirano.

Novi „Životopis“ ili bolje portret Charlesa de Foucaulda pisan na temelju dokumenata, živahno, jednostavno, kratko. U njemu se Charles pojavljuje onakav kakav je bio: složen, proturječan, kojega snažno obilježuje njegov temperament, njegova obitelj, prošlost, njegovo doba, uvjeti života – i što je najvažnije: njegov susret s Bogom s kojim je zaigrao čudesnu igru... Cijena: 7.- DM.

Vapaj nerođenog djeteta

Dajte mi da živim!

Šest mi je tjedana, velik sam dva centimetra i težak dva grama. Ja nisam dio svoje majke, nego potpuno drugo osoba.

Od trenutka moga začeća ja sam jedinstven čovjek koji se samostalno razvija.

Ja imam svoju vlastitu krvnu grupu.

Od 18. dana poslije moga začeća kuca moje srce.

Ja imam glavu, prsi, trbuh, oči s rožnjačom, zjenice vjeđe, uši i nos, prste na rukama i nogama.

Moj je mozak kompletan.

Znanost je došla do spoznaje da je dijete u mjačinoj utrobi od časa oplodnje čovjek. To je najmanji javni oblik čovjeka.

Stoga je svako prekidanje trudnoće ubijanje jednog čovjeka.

Mnogi tvrde da žena ima pravo odlučivanja o životu svoga nerođenog djeteta.

Žena nema pravo ubiti svoje dijete, jednako kao što nitko nema pravo na eutanaziju, tj. ubijanje tzv. nevrijednih života.

Majka Terezija reče: „Ako već majka ubija svoje nerođeno, što onda stoji na putu da ne dođe do općeg uništenja ljudi među sobom. Poradimo zajednički da među ljudima bude više ljubavi i obećajmo da ćemo posvuda štititi nerođeni život“.

Ljudski embrion 6-7 tjedana poslije začeća

U Saveznoj Republici Njemačkoj na troje rođene djece dolazi jedan pobačaj. U Hrvatskoj je, što se toga tiče, stanje još strašnije. Naše doba i ovaj moderni svijet smatraju se humanima. A sigurno je da nema ništa nehumanijega (ni strašnijega!) od ubijanja nerođene djece u mjačinoj utrobi. Odluku o smrti ni kriva ni dužna djeteta potpisuju roditelji, a smrtnu kaznu izvršava „liječnik“. Užasno!

„Poštovani gospodin Ante Antić”

„Ma kaka ištoria ilustrata!” buni se fra Jure protiv prijedloga našeg „Crnog”, da se o 20. obljetnici misije u Frankfurtu skupe sve fotografije i podaci iz prošlosti pa da ih se, uz kratke natpise, izloži u Hrvatskom centru i pred katedralom. „Daj ti, sinko, narodu kaki lipi igrokaz, zapivaj „Lipu našu”, izmoli u čast našeg fra Ante Antića par Očenaša, pa vuk sit i koza cila – ko će čitat tvoju učenu povist misije?”

Vijeće hrvatske katoličke misije za pripremu jubileja zasjeda po peti put, baš prava Hrvatska u malom. Oko dugog stola, koji su časte snabdjele vinom i pršutom, diskutiramo vatreno o svečanom programu – fratri, sestre, mi socijalni, par radnika i službenika, sve dugogodišnji „Jugošvabe”. Baš kao u velikoj Hrvatskoj, teško se složiti. Doktor naglašuje svoje veze iz njemačke politike, fra Jure pita koji će biskup doći iz domovine, „Crni” pokušava kakav kompromis, a fra Rafo želi odmah konkretne rezultate, jer godišnjica stiže brzim korakom. Pola misije i naroda otišlo na godišnji odmor, dok velika priredba košta hrpu maraka, koje treba istom otkriti.

U jednoj točki ispala sloga: sestra Vida će iz misijskih albuma i knjiga izvaditi sve podatke i zanimljive fotografije, a grupa kroničara će ih izabrati, dati povećati, pa cijelu povijest izložiti na Marinkove pano-oglasne, sve po onoj: „Tko, što i kada je nešto učinio” u prošlih 20 godina, od prvih poluslužbenih misionara, fra Vitomira i Tomislava oko god. 1963., pa do prvih iz Hrvatske odaslanih župnika, fra Bernarda Dukića (sadašnjeg nadđušobrižnika) i fra Čire Markoča, zvanog fra Jure. „Jest, ima „Crni” pravo”, umiješa se fra Luka, prije župnik u Darmstadtu a sad jedan od naša dva penzionera u kući, „bolje je sve lipo oslikat i zapisat – pametnija je olovka od čovika!”

Na prvom posebnom sastanku nas kroničara fra Jure se u šali skoro zavadi s Vidom. Jučer dobio, nakon dvije curice, jedan od suradnika prvo muško dijete, pa mu fra Jure obilato čestita, svi se vesele i nazdravljaju čovjeku. „Kako ste jednostrani!”, veli sestra, „zato što je Marko dobio sina, želite mu toliku sriču! A da je opet dobio kćer, rekli biste

onako usput: „A, eto, dobija Marko dite!”

Sa starim slikama u ruci, pita fra Nediljko, jedan od novih kapelana: „A ko su ovi mladi fratriči?” Fra Jure, pun milja i s pogledom u dvadesetgodišnju prošlost, odvraća: „E, sinko, to smo fra Bernardo i moja malenkost kad smo negdi god. 1966. stigli iz Splita u Frankfurt!” Svi se dive, a „Crni” bocka: „Tko bi reka, da ste i vi, Jure, bili nekoć mladi – ja Vas znam samo ka starog profesora filozofije!”

Kad su fra Bernardo i fra Čiro došli u Njemačku, bilo je u Frankfurtu i okolici možda dvije tisuće naših radnika, uglavnom krampaša iz Livna i Duvna, tu i tamo koji iz drugih naših krajeva, sve samci po barakama, a danas nas ima u lijepo uređenim stanovima, sa ženama i djecom, preko dvadeset tisuća. O Novoj godini 1964/65. namjestili su fra Vitomir i Tomislav, u dogovoru s tadašnjim direktorom karitasa preč. Adlhochom, prvog socijalnog suradnika naših ljudi u Njemačkoj, koji još i danas radi i bilježi evo crtice iz života naših iseljenika.

„Reci, Jure”, pita fra Gabro, drugi naš umirovljenik, do nedavno misionar u Giessenu, „a kako si doša do imena ove misije, zašto baš „Ante Antić?” „E, moj brate, da ni bilo fra Ante Antića, mog magistra, koji me je vodija očinskom rukom kroz kušnje života, ne bi možbit ni ja danas nako lipo moga pivat prid vama mog „Mujezina!”

Sestra Radoslava, dugogodišnja predstojnica dječjeg vrtića, donese na stol malo vina, svi punimo čaše, pa nitko ne sluša. „Držite jezik za zubima!” otkreše energični fra Gabro, „nek i Jure kaže koju pametnu!” Doktori zabranili fra Juri svako piće, pa on gleda zavidno na nas „alkoholičare” i pušače. „Nakog svetog čovika ka fra Ante Antić nema više na svitu! Meni i drugim fratrima vavik nešto fali, tili bi nasilu sve izmunit, a on uvik veseo ka sveti Frano, moli Boga, radi svoj posla brez mrmrljanja. Obučesh mu u ladnom Zagrebu jadni kaputić, fra Ante zafaljuje od srca; daš mu kuvane koprive za večeru, on je pojede s guštom; iako od mladosti boležljiv i slab, nikad nije reka jedne nestrpljive il zle riči. Učeni ježuita Rahner veli o takim muževima: „U svecima korača sam

Isus kroz našu povist”. Vidiš, Gabro, zato je on zaslužija da našu misiju u Njemačkoj po njemu nazovemo. Taki muževa ima malo na svitu.”

Sestra Radoslava sluša pa će nestrpljivo: „A kad je fra Jozo Zrnčić pozva ovamo u misiju majku Terezu – evo tu baš njezine slike u ovoj dvorani – onda to ne spominjete, zar nema danas i svetih žena?” Fra Jure se brani: „Muči, ženska glavo, majka Tereza, to je drugo!”

„A vidi fra Dominika Radića!” veli, Crni, pa pokazuje stare slike. „Ma pusti fra Dominika”, šali se Jure, „bija ovdi jedva godinu dana, nije volija stroge Švabe, pa otiša u Dalmaciju!” „A ko je doša iza Radića?” „A ko će drugi neg Rafo”, kaže fra Luka, pa zapali desetog „Lorda”, „digod zatriba dobra ruka i vatrogasac, evo nam fra Rafe Begića, ovdi već po drugiput, poslin Tihomirove bolesti”. „E, da je Tiho Grgat manje radija, ne bi mu puklo srce!” zaključi fra Gabro.

„A vidi Luke Livaje!” kaže Vida, sa slikama u ruci. „Ma biži mi s Livajom!”, ljuti se fra Jure, „nema što, bija je dobar fratar, al je ima veliku manu: javno je pred svima govorija, da fra Jozo Zrnčić piva „Mujezina” bolje neg ja!” Naime kod svake svečanije zgode iza ručka sjednu naši fratri pa zapjevaju koju pjesmu, a fra Jure završi uvijek sa stariim „U Stambulu na Bosporu bolan paša leži”.

Nakon par sastanaka uspjeli smo izabrati sve važnije slike i podatke iz prošlosti naše misije. Na jednoj hrpi dosadašnji župnici i kapelani, onda sestre, zatim mi četiri socijalna skrbnika, pa počasni suradnici iz crkve, s pjevanja, iz folklor, glazbe, omladinskih grupa. „A šjor Marinko”, veli Jure, „a di ‘š nać tolke oglasne ploče da nas sve smistiš?” Kršni Hercegovac, službenik karitasa, odvraća ponosno: „Pobrinite se vi za tekst, nakih ploča imam u karitasu koliko ‘oš, moga bi oslikat cili Frankfurt!” „Al da mi ne zaboravite stavit na svaku ploču velikim slovima”, opominje nas fra Jure, „ime našeg zaštitnika fra Ante Antića!” „Sigurno”, kažem i ja svoju, „ali moramo navesti i njegove podatke i da je već davno u nebu, jer nam naši ljudi i dalje pišu iz cijele Njemačke pisma s naslovom: „Poštovani gospodin Ante Antić”.

Ivo Hladek

Mutiges Wort der Ortskirche

Solidarisch mit ausländischen Mitbürgern

Erklärung des Diözesanrats Rottenburg-Stuttgart (Pressemitteilung)

Aus Anlaß seiner Beratungen über die Situation der ausländischen Familien in unserer Gesellschaft am 7. und 8. Juni 1985 im Kloster Reute gibt der Diözesanrat Rottenburg-Stuttgart folgende Erklärung ab:

1. Wir bekräftigen die Beschlüsse des Diözesanrats vom 22. 10. 1977, festgehalten in dem Papier „Die Kirche von Rottenburg und ihre ausländischen Glieder“. Die darin angesprochenen Einrichtungen und vor allem die Gemeinden der Diözese Rottenburg-Stuttgart fordern wir auf, diesen Beschluß konsequent zu realisieren und so die Gemeinsamkeit von ausländischen und deutschen Katholiken in der einen Kirche auch eindeutig zu bezeugen.
2. Mit Sorge stellen wir fest, daß die derzeitige Handhabung des Ausländergesetzes ausländische Arbeitnehmer und ihre Familien verunsichert und ihnen fundamentale Rechte streitig macht (z. B. Ein-

schränkung des Nachzugs von Kindern und Ehegatten). Wir sehen darin eine der Ursachen für die gefährliche Schwächung der Ausländerfamilien in unserer Gesellschaft. Deshalb stellen wir uns hinter die „Stellungnahme der Deutschen Bischofskonferenz zur Ausländerfrage“ vom 19. November 1984. Sie basiert auf der Aussage von Papst Johannes Paul II.: „Eingewanderte Familien haben das Recht auf denselben Schutz, wie er den anderen Familien gewährt wird.“ (Charta der Familienrechte, Artikel 12).

3. Gegen jede Form von Ausländerfeindlichkeit und Fremdenhaß erklären wir uns mit unseren ausländischen Mitbürgern solidarisch – egal welcher Konfession oder Religion sie angehören. Wir können uns nicht damit einverstanden erklären, daß die ausländischen Arbeitnehmer zusammen mit ihren Frauen und Kindern zu Sündenböcken gemacht werden für wirtschaftliche und soziale Entwicklungen in unserem Land, die sie selbst zu keinem Zeitpunkt beeinflussen konnten.

Als Kirche bekennen wir uns zu unserer Mitverantwortung für ein ausländerfreundliches Klima in unserer Gesellschaft. Die anderen gesellschaftlichen Kräfte, insbesondere die Politiker fordern wir auf, ihre Verantwortung für ein friedliches Zusammenleben der Menschen in diesem Staat im selben Sinne wahrzunehmen.

Reute, 8. Juni 1985

Die Bibel sagt:

„Wenn bei dir ein Fremder in eurem Land lebt, sollt ihr ihn nicht unterdrücken. Der Fremde, der sich bei euch aufhält, soll euch wie ein Einheimischer gelten, und du sollst ihn lieben wie dich selbst; denn ihr seid selbst Fremde in Ägypten gewesen. Ich bin der Herr, euer Gott“ (Lev 19, 33–34).

**ZZ ZIVA
ZAJEDNICA**

Herausgeber:
**Kroatisches
Oberseelsorgeamt
in Deutschland**

6000 Frankfurt a. M. 50
An den Drei Steinen 42, Tel. (069) 54 10 46

Verantwortlich: Pater Bernardo Dukic
Redakteur: Pater Ignacije Vugdelija
Redaktionsrat: Ivo Hladek, p. Mato Kljajic,
Stanka Vidačković,
p. Jozo Župic

Jahresbezugspreis: DM 10,- + postarina
Bankverbindung: Konto Nr. 129072 bei der
Stadtsparkasse Frankfurt (BLZ 500 501 02)

Satz: Fotosatz Service Bauriedl
6082 Mörfelden-Walldorf 2
Druck: Scholl + Klug Druckerei GmbH
6082 Mörfelden-Walldorf 1

Domkapitular Jürgen Adam, Ausländerreferent der Diözese Rottenburg/Stuttgart, bei der Begrüßung der kroatischen Pilger in Schöntal am 23. Juni 1985

Postvertriebsstück D 2384 E Gebühr bezahlt:

Scholl + Klug Druckerei GmbH · 6082 Mörfelden-Walldorf 1